PRZEGLĄD NOTARJALNY

CENTRALNY ORGAN NOTARJATU POLSKIEGO

WYDAWANY PRZEZ IZBĘ NOTARJALNĄ OKRĘGU SĄDU APELACYJNEGO W WARSZAWIE
PRZY WSPÓŁUDZIALE WSZYSTKICH IZB NOTARJALNYCH W PAŃSTWIE

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM ZAWODOWYM I ZAGADNIENIOM PRAWNYM
Z DZIEDZINY TEORJI I PRAKTYKI NOTARJATU

KOMITET REDAKCYJNY:

PRZEWODNICZĄCY — *DR. STANISŁAW STEIN*, PREZES RADY NOTARJALNEJ W KRAKOWIE.

CZŁONKOWIE Z RAMIENIA RAD NOTARJALNYCH:

Z WARSZAWY: *ZYGMUNT HÜBNER*, PREZES RADY, *JAKUB GLASS, KAROL HETTLINGER, DR. STANISŁAW JURKIEWICZ, MARJAN KURMAN, ZYGMUNT NOWICKI, WACŁAW DOMINIK PASZKOWSKI.*

Z POZNANIA: *DR. WITOLD JESZKE*, PREZES RADY, *DR. STEFAN PIECHOCKI, DR. WITOLD PRĄDZYŃSKI, DR. JAN SŁAWSKI.*

ZE LWOWA: *KAZIMIERZ SOKOL*, PREZES RADY, *DR. WAWRZYNIEC TYPROWICZ, STANISŁAW ZIEMNOWICZ.*

Z KRAKOWA: *DR. JULJUSZ DUNIKOWSKI, ALEKSANDER RYBIAŃSKI.*

Z LUBLINA: *JULJAN BORKOWSKI*, PREZES RADY, *STEFAN SMOLSKI.*

Z WILNA: *ALEKSANDER ROŻNOWSKI*, PREZES RADY, *PIOTR CHOYNOWSKI.*

Z KATOWIC: *DR. WŁODZIMIERZ DĄBROWSKI*, PREZES RADY.

REDAKTOR NACZELNY: *DR. STANISŁAW STEIN.*

TREŚĆ Nr. 22, 1935 r.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Kapucyńska 6, gmach Hipoteki, lokal Nr. 62, telefon 257-81.

Godziny dla interesantów: od 10-ej do 1-ej po poł

Rękopisów Redakcja nie zwraca.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Prenumerata: miesięcznie – 2 złote, kwartalnie – 5 złotych, rocznie – 20 złotych; dla asesorów, aplikantów i pracowników notarjatu – miesięcznie 1 złoty.

Ogłoszenia: strona—200 zł., 1/8 str.—30 zł., 1/16 str.—20 zł., drobne – 20 gr. od wyrazu.

Konto P. K. O. 19.969 („Przegląd Notarjalny", Warszawa).

Cena numeru – 1 złoty.

Nr. 22. WARSZAWA, LISTOPAD II, 1935 r. Rok XIV.

NOWA KARTA BYTU NOTARJATU

W Nr. 84 Dziennika Ustaw pod poz. 517 ogłoszono rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 listopada 1935 r. o wynagrodzeniu notarjuszów.

Rozporządzenie to, wydane na podstawie delegacji ustawowej, wyrażonej w art. 5 pkt. 2 pr. o not., wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1936, a więc równo w dwa lata po samym prawie o notarjacie.

W ten sposób, poczynając od 1936 roku, notarjat polski dozna unifikacji i w zakresie przepisów, dotyczących pobieranego za czynności wynagrodzenia: w miejsce trzech obowiązujących taks notarjalnych, jakkolwiek analogicznych w konstrukcji i dyspozycji, będzie obowiązywało jedno dla obszaru całego Państwa rozporządzenie, regulujące podstawy wynagrodzenia notarjuszów.

I to jest właśnie moment górujący, który napawa nas radosną świadomością, że stoimy wobec kolejnego doniosłego kroku prawodawczego w kierunku zespolenia notarjatu całej Rzeczypospolitej w jedną całość. Poprzez prawo o notarjacie i rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości o wynagrodzeniu notarjuszów — notarjat polski, usilnie pracujący nad wytworzeniem jedności psychiki i jednolitości praktyki notarjalnej, będzie w dalszym ciągu nieprzerwanie zmierzał do realizacji tych naczelnych założeń zawodowych, traktowanych w skali ogólno-państwowej.

Owa jednak świadomość przebycia kolejnego etapu w naczelnem dążeniu do wszechstronnego jednoczenia notarjatu polskiego — doznaje zamącenia wobec występującego niepokoju, z jakim notarjat musi przyjąć dokonaną unifikację przepisów o wynagrodzeniu notarjuszów za czynności zawodowe, a to ze względu na ogólną tendencję rzeczonego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości i poszczególne jego z tendencji tej wypływające postanowienia, które idą zdecydowanie w kierunku obniżenia wynagrodzenia notarjusza zarówno za drobne czynności podstawowe, jak wogóle za czynności mniejszej wagi.

Czytelnicy znajdą dalej szczegółową analizę porównawczą nowej taryfy notarjalnej, w tem miejscu jedynie dla ilustracji przytoczymy, że podstawowe akty wartości poniżej 2000 złotych, od których wynagrodzenie wynosiło dotychczas 30 złotych, obecnie będą opłacane na rzecz notarjusza kwotą 20 zł. przy wartości do 1000 złotych i kwotą 25 zł. przy wartości do 1500 złotych; to samo dotyczy z odpowiedniemi zmianami innych aktów, jak również wypisów (dla aktów wartości do 500 zł. — zmniejszenie z 2 zł. na 1 zł. od stronicy i ustanowienie minimum na 3 zł. zamiast 5 zł.), poświadczeń (wydatne 50%-owe zmniejszenie za poświadczenie podpisu na dokumentach majątkowych, tak samo poświadczenie podpisu na innych dokumentach ulega obniżeniu z 4 i 5 na 3 zł., minimum za poświadczenie odpisu z 5 na 3 zł.) i t. d.

Przytoczone przykłady dobitnie wykazują, jak dotkliwie nowa taryfa odbić się może na dochodowości małych notarjatów, których praktyka w lwiej mierze, jak to mieliśmy sposobność ilustrować cyfrowo, składa się z drobnych aktów, no i oczywiście z wypisów, poświadczeń i t. p. Nic tym małym notarjatom, których jest wszak znakomita większość, nie przyjdzie z tego, że nowa taryfa — dla pewnego chociażby wyrównania społecznie niesprawiedliwej zbyt daleko posuniętej degresji stawek — dopuściła podwyższenie wynagrodzenia notarjusza za akty o większej wartości, bo w małych ośrodkach prowincjonalnych akty takie nie wchodzą w zakres rzeczywistości dnia codziennego.

Dlatego też otwarcie wyrażamy przewidywanie, że o ile w wyniku ożywienia życia gospodarczego nie nastąpi powiększenie obrotów w mniejszych kancelarjach notarjalnych i o ile nadal trwać będzie orgja deklarowania fałszywych szacunków objektów majątkowych, to byt małych notarjatów może wraz z nową taryfą uledz doszczętnemu poderwaniu. I stąd — niepokój, poważny niepokój, który mąci poczucie prawdziwego zadowolenia z osiągniętej jednolitości w zakresie podstaw wynagrodzenia notarjuszów na obszarze całej Rzeczypospolitej!

Niepokój ten niewątpliwie dzielą z notarjatem miarodajne czynniki państwowe, które doskonale oczywiście pojmują konieczność utrzymania notarjatu na odpowiednim poziomie zabezpieczenia materjalnego, gdyż leży to wszak w interesie publicznym, ale z drugiej strony — muszą liczyć się z obecną konjunkturą gospodarczą, z panującem dążeniem do potanienia wszelkich usług publicznych, a wreszcie i z domagającą się niewątpliwie pewnego zróżniczkowania dotychczasową najniższą stawką wynagrodzenia notarjuszów za akty podstawowe, która przy czynnościach t. zw. drobiazgowych staje się stosunkowo nadmierną.

Ministerstwo Sprawiedliwości musiało oczywiście znaleźć z tej sytuacji jakieś możliwe wyjście, w dążeniu do wytyczenia wypadkowej wchodzących w grę interesów — pod znakiem interesu publicznego, a

szukając tego wyjścia dopuściło do szerokiej w s p ó ł p r a c y Rady Notarjalne, odnosząc się do ich wniosków z pełną życzliwością i uwzględniając ich dezyderaty w stosunkowo wydatnym zakresie.

To też, gdy mówimy o niepokoju, z jakim notarjat przyjmuje nową taryfę, nie chcemy przez to bynajmniej wyrażać żalu, że rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości o wynagrodzeniu notarjuszów wypadło w treści tak, a nie inaczej. Mniemamy, że wobec ogromu pracy, jaki włożony został przez Ministerstwo w dążeniu do rozwiązania tego rzeczywiście niezmiernie trudnego zagadnienia, jakiem jest ustalenie właściwych i celowych stawek wynagrodzenia notarjuszów — w tych warunkach gospodarczych, w jakich kraj nasz obecnie się znajduje, jakikolwiek żal byłby nie na miejscu.

W samej rzeczy, w ciągu kilku ostatnich miesięcy Rady Notarjalne, działając w p e ł n e m s o l i d a r n e m p o r o z u m i e n i u, które również na tem miejscu podkreślić z najżywszem zadowoleniem wypada, miały możność stwierdzić, z jaką głęboką sumiennością w trosce o interes publiczny Ministerstwo Sprawiedliwości szukało słusznego załatwienia tej będącej na warsztacie jego prac sprawy.

Gdy więc mówimy o niepokoju, dajemy tylko wyraz trapiącej nas obawie o p r z y s z ł o ś ć n o t a r j a t u, którego solidne działanie bez zabezpieczenia dostatecznych podstaw bytu materjalnego jest wręcz niemożliwe, jak to już nieraz na tych łamach mieliśmy sposobność uzasadniać. I powtarzamy — nie wątpimy, że miarodajne czynniki państwowe ten usprawiedliwiony niepokój podzielają i że zatem nie odmówią notarjatowi swego poparcia, gdy będzie chodziło o podjęcie kroków, zmierzających do o d w r ó c e n i a grożącego notarjatowi niebezpieczeństwa ostatecznej pauperyzacji, z której nie zdoła się już podźwignąć.

Kroki te, jak mniemamy, podjąć należy niezwłocznie. Objąć one powinny cały kompleks spraw, składających się w obecnej sytuacji na p r o g r a m umocnienia podstaw bytu notarjatu w Polsce. Najważniejsze punkty tego programu przedstawiają się w naszem rozumieniu, jak następuje:

1. Wszechstronnie zakrojona walka z o b n i ż a n i e m s z a c u n k ó w objektów majątkowych w aktach notarjalnych — w tej sprawie notarjat wystąpi w niedługim czasie z konkretnym planem działania w granicach obowiązującego stanu prawnego, zdając sobie zresztą sprawę, że dopiero wprowadzenie t. zw. szacunku prawnego nieruchomości, zapowiedzianego przez ustawę o opłatach stemplowych, zdoła radykalnie uzdrowić obecny stan rzeczy.

2. Dostosowanie l i c z b y s t a n o w i s k notarjuszów do realnych potrzeb ludności i konieczności zabezpieczenia bytu notarjatu — decyzja w tej sprawie należy całkowicie do Ministra Sprawiedliwości (art. 2 i 11 pr. o not.).

3. Uchylenie w y j ą t k o w e g o o b c i ą ż e n i a p o d a t k o w e g o notarjatu z dostosowaniem tego obciążenia do norm ogólnych, obowiązujących wszystkich obywateli w Państwie — decyzja w tej sprawie należy do Rady Ministrów na wniosek Ministra Skarbu.

Do powyższych trzech punktów, dotyczących bezpośrednio spraw zawodowych notarjatu, należałoby dodać jeszcze jeden, a mianowicie — złagodzenie ciężaru o p ł a t stemplowych, komunalnych i hipotecznych od czynności, wymagających formy notarjalnej, ale sprawa ta leży już całkowicie w granicach polityki gospodarczo-skarbowej Państwa i notujemy ją tylko jako dezyderat, którego uwzględnienie wpłynęłoby niewątpliwie na wzmożenie obrotów notarjalnych i w ten sposób w ostatecznym wyniku nie przyniosłoby może Skarbowi Państwa żadnej szkody, ale — powtarzamy — w sprawie tej głosu zabierać nie możemy, nie posiadając dostatecznych ku temu danych.

Pozostają więc sformułowane powyżej t r z y p u n k t y p r o g r a m u na najbliższą przyszłość. Wydaje nam się, że realizacja tego programu — to jawna konieczność wobec nowej karty bytu notarjatu w Polsce, jaka stanie się z dniem 1 stycznia 1936 roku rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości o wynagrodzeniu notarjuszów.

OD REDAKCJI

Niniejszy numer poświęcony jest w przeważnej mierze nowemu rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości o wynagrodzeniu notarjuszów.

Dzięki odpowiednio wczesnemu przygotowaniu aparatu redakcyjnego, zdołaliśmy numer ten wydać nazajutrz po ukazaniu się Nr. 84 Dziennika Ustaw, w którym rzeczone rozporządzenie jest ogłoszone.

W ten sposób osiągnęliśmy szczytowy wynik w zakresie szybkości obsługi publicystycznej. Wzamian za tę szybkość zechcą nam Czytelnicy wybaczyć usterki rzeczowe, jakich dopatrzą się może w treści numeru, opracowanego w tak wyjątkowych warunkach.

W następnych numerach poddamy nowe rozporządzenie o wynagrodzeniu notarjuszów bardziej szczegółowej analizie, a zarazem będziemy usiłowali znaleźć odpowiednią formę publicystyczną, którąby umożliwiła odtworzenie opinji szerokich kół notarjalnych.

WYNAGRODZENIE NOTARJUSZÓW

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI Z DNIA 15.XI. 1935 r. OGŁOSZONE W Nr. 84 DZIENNIKA USTAW, poz. 517

WYDANE NA PODSTAWIE ART. 5 PKT. 2 PRAWA O NOTARJACIE)*

Rozdział I.

PRZEPISY OGÓLNE.

§ 1.

Za czynności, dokonywane w zakresie prawa o notarjacie, notarjusz pobiera wynagrodzenie oraz zwrot wyłożonych wydatków według przepisów rozporządzenia niniejszego.

§ 2.

Wynagrodzenie jest stosunkowe lub stałe.

§ 3.

Wysokość wynagrodzenia stosunkowego zależna jest od wartości przedmiotu i wynosi przy wartości przedmiotu:

1) do 2.000 zł. włącznie 1,5%
2) ponad 2.000 zł. do 10.000 zł. włącznie:
   od pierwszych 2.000 zł. . . . . . 30 zł.
   od reszty 1%
3) ponad 10.000 zł. do 40.000 zł. włącznie:
   od pierwszych 10.000 zł. . . . . 110 zł.
   od reszty 0,8%
4) ponad 40.000 zł. do 100.000 zł. włącznie:
   od pierwszych 40.000 zł. . . . . . 350 zł.
   od reszty 0,6%
5) ponad 100.000 zł. do 300.000 zł.:
   od pierwszych 100.000 zł. . . . . 710 zł.
   od reszty 0,4%
6) ponad 300.000 zł. do 600.000 zł. włącznie:
   od pierwszych 300.000 zł. . . . 1510 zł.
   od reszty 0,3%
7) ponad 600.000 zł. do 1.000.000 zł.:
   od pierwszych 600.000 zł. . . . 2410 zł.
   od reszty 0,2%
8) ponad 1.000.000 zł.:
   od pierwszych 1.000.000 zł. . . . . 3210 zł.
   od reszty 0,1%

Każde rozpoczęte 100 złotych wartości przedmiotu, a w przypadku gdy wartość przedmiotu przewyższa 10.000 zł., każde rozpoczęte 1.000 zł. liczy się za pełne.

§ 3 ustanawia stawki pełnego wynagrodzenia stosunkowego, które przypada za sporządzenie aktów, przewidzianych w *§ 8.*

Sposób określania wartości przedmiotu ustala *§ 4*, przy kilku czynnościach w jednym akcie — *§ 19.*

Najniższe normy wynagrodzenia stosunkowego podaje *§ 14.*

Przy uwzględnieniu ostatnio powołanego przepisu tabela pełnego wynagrodzenia stosunkowego z § 3 przedstawia się w porównaniu z dotychczas obowiązującemi taksami (art. 2 = par. 2 = § 2) jak następuje:

wartość przedmiotu:	dotychczasowe taksy:	nowe rozporządzenie
do 1.000 zł.	30 zł.	20 zł.
1.000 — 1.500		25 zł.
1.500 — 2.000		30 zł.
2.000 — 10.000	30 zł. + 1%	30 zł. + 1%
10.000 — 40.000	110 zł. + 0,75%	110 zł. + 0,8%
40.000 — 100.000	335 zł. + 0,4%	350 zł. + 0,6%
100.000 — 300.000	575 zł. + 0,3%	710 zł. + 0,4%
300.000 — 600.000	1.175 zł. + 0,2%	1.510 zł. + 0,3%
600.000 — 1.000.000	1.775 zł. + 0,12%	2.410 zł. + 0.2%
ponad 1.000.000 zł.		3.210 zł. + 0,1%

Wypada zwrócić uwagę, że przy bardzo wysokich aktach, wkraczających w miljony, wynagrodzenie według nowego rozporządzenia, inaczej niż to się na pierwszy rzut oka wydaje, ulega zmniejszeniu w porównaniu z dotychczasowym stanem rzeczy, a to wskutek tego, że dotychczas nadwyżkowa stopa obliczeniowa wynosiła 0,12%, obecnie zaś wynosi 0,1%, która to różnica in minus przy bardzo wysokich sumach pochłania z nadmiarem różnicę in plus, dotyczącą stałej kwoty obliczeniowej.

§ 4.

Wartość przedmiotu określa się według zasad przewidzianych w ustawie o opłatach stemplowych.

Przy umowach zamiany przyjmuje się wartość jednego z zamienionych przedmiotów, a mianowicie tego, którego wartość jest wyższa.

Przy działach przyjmuje się ogólną wartość majątku podlegającego działowi.

Przy obliczeniu wartości przedmiotu nie uwzględnia się obciążeń.

*) Wybicia w poszczególnych paragrafach rozporządzenia pochodzą oczywiście od Redakcji i uczynione są gwoli przejrzystości tekstu.

Przypisy pod poszczególnemi paragrafami, opracowane przez dr. *Wiktora Natansona*, mają na względzie jedynie przeprowadzenie porównania dotychczasowego stanu prawnego z nowem rozporządzeniem.

Numery paragrafów nowego rozporządzenia w przypisach tych wydrukowane są kursywą; numeracja przepisów dotychczasowych podana jest w następujących skrótach: *art.....* — oznacza przepis taksy dla b. dzielnicy rosyjskiej (Dz. Ust. Nr. 27, poz. 275, 1929 r.), *par. ...* — oznacza przepis taksy dla b. dzielnicy austrjackiej (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 159, 1930 r.), §... — oznacza przepis taksy dla b. dzielnicy pruskiej (Dz. Ust. Nr. 29, poz. 259, 1930 r.).

Przy ustąpieniu pierwszeństwa hipotecznego wartość przedmiotu określa się według sumy pozycji posuwającej się naprzód, a jeżeli suma pozycji ustępującej jest niższa — według tej niższej sumy.

Pierwsze cztery ustępy odpowiadają ściśle treści dotychczasowego par. 8, a także § 8 (bez ustępu ostatniego).

Ustęp przedostatni odpowiada również końcowemu ustępowi dotychczasowego art. 2.

Ustęp ostatni stanowi novum.

§ 5.

Groszowe końcówki wynagrodzenia niepodzielne przez pięćdziesiąt zaokrągla się wzwyż do kwoty w ten sposób podzielnej. Końcówek do 25 gr. włącznie nie dolicza się.

Dotychczas — anal. przepis tylko w § 25 (zaokrąglenie do pełnych złotych).

§ 6.

Poza wynagrodzeniem przewidzianem w rozporządzeniu niniejszem nie wolno notarjuszowi ani osobom, pracującym w jego kancelarji, pobierać żadnych kwot za dokonane czynności.

Przepis odpowiadający dotychczasowemu art. 20 (z pominięciem ostatnich słów: „a w szczególności za opracowanie projektu aktu") = par. 24 = § 28, z tą tylko różnicą, że zamiast wyrazu „żądać" figuruje wyraz „pobierać".

§ 7.

Notarjusz obowiązany jest na każdym sporządzonym przez siebie dokumencie wymienić wysokość pobranego wynagrodzenia i wyłożonych wydatków z powołaniem odpowiedniego przepisu rozporządzenia niniejszego, na którego podstawie wynagrodzenie zostało pobrane.

Przepis stanowi rozwinięcie dyspozycji art. 80 pr. o not. i pokrywa się z postanowieniami dotąd obowiązujących taks (art. 21 = par. 25 = § 29) z tą różnicą, że dotychczasowe przepisy żądały „wyraźnego wskazania nadwyżki lub wynagrodzenia, pobranych w myśl art. 19 (par. 19, § 19)". Ponadto nowy przepis przewiduje także wymienienie wysokości wyłożonych wydatków *(§ 31)*.

Rozdział II.

AKTY NOTARJALNE.

§ 8.

Pełne wynagrodzenie stosunkowe notarjusz pobiera za sporządzenie aktu:

1) zbycia nieruchomości, zbycia lasu na wyrąb, zbycia przedsiębiorstwa,
2) działu,
3) darowizny,
4) dzierżawy,
5) umowy o dostawy i wykonanie robót,
6) zawiązanie spółki,
7) przelewu praw spadkowych.

Pełne wynagrodzenie stosunkowe ustala *§ 3*.

Najniższe wynagrodzenie — *§ 14* ust. 1.

Wyszczególnienie w *§ 8* pokrywa się naogół w pełni z dotychczasowem (art. 2 = par. 2 = § 2) z jedną różnicą, a mianowicie, że nie obejmuje ono ugody (układu pojednawczego), która w ten sposób podpadnie zasadniczo pod dyspozycję *§ 13*.

§ 9.

Połowę wynagrodzenia stosunkowego notarjusz pobiera za sporządzenie aktu:

1) umowy majątkowej małżeńskiej,
2) zapisu na sąd polubowny.

Najniższe wynagrodzenie — *§ 14* ust. 1.

Dotychczas wynagrodzenie za sporządzenie umowy majątkowej małżeńskiej oraz zapisu na sąd polubowny wynosiło (art. 4 ust. 2 = par. 6 = § 6): przy wartości do 100.000 zł. — 0,4%, najmniej 30 zł., przy wartości zaś wyższej — 400 zł. + 0,1%, co porównawczo przedstawia się jak następuje:

wartość przedmiotu.	dotychczasowe taksy:	nowe rozporządzenie
1.000 zł.	30 zł.	20 zł.
1.500 zł.	30 zł.	25 zł.
2.000 zł.	30 zł.	30 zł.
5.000 zł.	30 zł.	30 zł.
10.000 zł.	40 zł.	55 zł.
40.000 zł.	160 zł.	175 zł.
100.000 zł.	400 zł.	355 zł.
300.000 zł.	600 zł.	755 zł.

§ 10.

Jedną czwartą wynagrodzenia stosunkowego, notarjusz pobiera za sporządzenie aktu rozporządzenia ostatniej woli, którego wartość przedmiotu da się określić.

Najniższe wynagrodzenie — *§ 14* ust. 1.

Dotychczas wynagrodzenie za sporządzenie rozporządzenia ostatniej woli (testamentu publicznego) o określonej wartości przedmiotu wynosiło również ¼ wynagrodzenia stosunkowego, najmniej jednak 30 zł. (art. 4 ust. 1 = par. 4 = § 4 ust. 1), a więc porównawczo zmiana przedstawia się jak następuje:

wartość przedmiotu:	dotychczasowe taksy:	nowe rozporządzenie:
1.000 zł.	30 zł.	20 zł.
1.500 zł.	30 zł.	25 zł.
2.000 zł.	30 zł.	30 zł.
5.000 zł.	30 zł.	30 zł.
10.000 zł.	30 zł.	30 zł.
40.000 zł.	83,75 zł.	87,50 zł.
100.000 zł.	143,75 zł.	177,50 zł.
300.000 zł.	293,75 zł.	377,50 zł.

§ 11.

Jedną piątą wynagrodzenia stosunkowego, notarjusz pobiera za sporządzenie aktu pokwitowania łącznie z zezwoleniem wykreślenia zabezpieczenia hipotecznego.

Najniższe wynagrodzenie — *§ 14* ust. 2.

Dotychczas wynagrodzenie za akt pokwitowania wynosiło również 1/5 wynagrodzenia stosunkowego, najmniej 20 zł. (art.

3 = par. 5 = § 5 ust. 1). Stan rzeczy pozostaje więc bez zmiany, jedynie tylko przy wyższych aktach następuje automatycznie wobec skali *§ 3* pewne podwyższenie wynagrodzenia, przy bardzo wysokich zaś — następuje obniżenie.

§ 12.

J e d n ą d z i e s i ą t ą w y n a g r o d z e n i a s t o s u n k o w e g o notarjusz pobiera:

1) za akt, którego treść stanowi podstawę wpisu ostrzeżenia, zastrzeżenia, adnotacji,
2) za akt zezwolenia na wykreślenie kaucji hipotecznej (hipoteki zabezpieczającej),
3) za akt ustąpienia pierwszeństwa hipotecznego lub zwolnienia nieruchomości od obciążeń,
4) za akt przystąpienia uczestników do oświadczenia zawartego już w spisanym akcie, nie więcej jednak niż 50 zł.

Przepis ten nie ma zastosowania do przyjęcia oferty.

Najniższe wynagrodzenie — *§ 14* ust. 2.

A d 1. Przepis, jakiego dotychczasowe taksy nie znały.

A d 2. Dotychczas — również 1/10 wynagrodzenia stosunkowego, najmniej 20 zł. (art. 3 = par. 5 = § 5 ust. 2), stosują się więc tu odpowiednio uwagi, podane pod *§ 11.*

A d 3. Dotychczas za akt ustąpienia pierwszeństwa hipotecznego (i tak samo za akt zwolnienia nieruchomości od obciążeń o określonej wartości pieniężnej) wynagrodzenie wynosiło ½ wynagrodzenia stosunkowego, najmniej 30 zł. (art. 4 ust. 1, par. 3, § 3), zmniejszenie jest więc bardzo wydatne, jak to widać z następującego zestawienia:

wartość przedmiotu:	dotychczasowe taksy:	nowe rozporządzenie:
1.000 zł.	30 zł.	20 zł.
1.500 zł.	30 zł.	20 zł.
2.000 zł.	30 zł.	20 zł.
5.000 zł.	30 zł.	20 zł.
10.000 zł.	55 zł.	20 zł.
40.000 zł.	167,50 zł.	35 zł.
100.000 zł.	287,50 zł.	71 zł.
300.000 zł.	587,50 zł.	151 zł.

A d 4. Dotychczas akt taki podpadał pod przepisy ogólne, przewidujące ½ wynagrodzenia stosunkowego, najmniej 30 zł. (art. 4 ust. 1, par. 7, § 7), zmniejszenie więc jest takie samo, jak uwidocznione ad 3, z tą jeszcze różnicą na niekorzyść, że ustalona została górna granica wynagrodzenia, która nie może przekraczać kwoty 50 złotych.

§ 13.

Za sporządzenie aktów, których przedmiot da się ocenić, a które n i e p o d l e g a j ą w y n a g r o d z e n i u s z c z e g ó l n e m u, notarjusz pobiera połowę wynagrodzenia stosunkowego.

Najniższe wynagrodzenie — *§ 14* ust. 1.

Dyspozycja ogólna, obejmująca wszelkie akty o określonej wartości przedmiotu, nie przewidziane w *§§ 8 — 12.* Dyspozycja ta odpowiada dotychczasowym par. 7 i § 7, jak również art. 4 ust. 1.

§ 14.

N a j n i ż s z e w y n a g r o d z e n i e notarjusza za sporządzenie aktów wymienionych w §§ 8, 9, 10 i 13 wynosi przy wartości przedmiotu:

do 1.000 zł. włącznie . . . . 20 zł.
ponad 1.000 zł. do 1.500 zł. włącznie . . 25 zł.
ponad 1.500 zł. . . . . 30 zł.

Najniższe wynagrodzenie za sporządzenie aktów wymienionych w § 11 i 12 wynosi 20 zł.

Norma ogólna, ustalająca najniższe stawki wynagrodzenia notarjusza za sporządzenie aktów, wymienionych w *§§ 8 — 13.* Dotychczas najniższa stawka wynosiła: dla aktów, objętych *§§ 8, 9, 10 i 13* — 30 zł., obecnie zaś — 20 do 30 zł.; dla aktów, objętych *§ 12* pkt. 3 i 4 — również 30 zł., obecnie 20 zł.; dla aktów, objętych *§§ 11* i *12* pkt. 2 — 20 zł. (bez zmiany).

§ 15.

Za sporządzenie aktów, w których w a r t o ś ć p r z e d m i o t u n i e d a s i ę o k r e ś l i ć s u m ą p i e n i ę ż n ą, notarjusz pobiera wynagrodzenie następujące:

1) 15 zł. za akt ustąpienia pierwszeństwa hipotecznego lub zwolnienia nieruchomości od obciążeń,
2) 30 zł. za akt:
   a) potwierdzenia dopełnienia zobowiązań,
   b) zrzeczenia się prawa,
3) 50 zł. za akt rozporządzenia ostatniej woli.

A d 1. Dotychczas — 30 zł. (art. 5 pkt. b, par. 9 pkt. b, § 9 pkt. b), następuje więc obniżenie wynagrodzenia o połowę.

A d 2. Dotychczas również — 30 zł. (par. 9 pkt. b, § 9 pkt. b, i anal. art. 5 pkt. b).

A d 3. Dotychczas również — 50 zł. (art. 5 pkt. c, par. 9 pkt. c, § 9 pkt. c).

§ 16.

Wynagrodzenie wynosi:

1) 10 zł. — za akt pełnomocnictwa szczególnego,
2) 20 zł. — za akt pełnomocnictwa ogólnego.

Dotychczas — 15 zł. i 25 zł. (art. 5 pkt. g, par. 9 pkt. g, § 9 pkt. g).

§ 17.

Wynagrodzenie wynosi:

1) 15 zł. — za akt uznania dziecka nieślubnego lub przysposobienia własnego dziecka nieślubnego,
2) 30 zł. — za akt:
   a) odwołania rozporządzenia ostatniej woli,
   b) przystąpienia uczestników do oświadczenia zawartego w spisanym już akcie, którego wartość przedmiotu nie da się ocenić,
   c) odstąpienia od umowy niewykonanej przez żadną ze stron,
3) 50 zł. — za akt:
   a) przysposobienia, jeżeli nie należy się niższe wynagrodzenie według punktu 1),
   b) sporządzenia protokółu przyjęcia pisemnego rozporządzenia ostatniej woli.

Wynagrodzenie określone w punkcie 2) nie może jednak przewyższać wynagrodzenia, któreby przypadało za sporządzenie rozporządzenia ostatniej wo-

li, które odwołane zostało, bądź za sporządzenie aktu lub umowy, do którego uczestnicy przystąpili lub od której strony odstąpiły.

Ad 1. Dotychczas również — 15 zł. (art. 5 pkt. a, par. 9 pkt. a, § 9 pkt. a).

Ad 2. Dotychczas również — 30 zł. (art. 5 pkt. b, par. 9 pkt. b, § 9 pkt. b). Jednakże wobec postanowienia ustępu ostatniego, wynagrodzenie obecnie może wynosić mniej, a mianowicie w granicach od 20 do 30 zł.

Ad 3. Dotychczas również — 50 zł. (art. 5 pkt. c, par. 9 pkt. c, § 9 pkt. c). Dla obszaru mocy obowiązującej Kodeksu Napoleona — analogicznie za akt nadpisu na testamencie mistycznym (§ 32 pkt. 1).

§ 18.

Wynagrodzenie wynosi:

1) za sporządzenie protokółu zgromadzenia spólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i walnego zgromadzenia akcjonarjuszy, jeżeli nie umówiono wyższego wynagrodzenia . . . . 100 zł.

2) za sporządzenie protokółu walnego zgromadzenia uczestników zrzeszeń, dotyczących drobnego przemysłu, drobnego kredytu, budowy tanich mieszkań, oprócz wymienionych w punkcie 1) oraz walnego zgromadzenia członków spółdzielni spożywczych i mieszkaniowych i instytucyj społecznych i dobroczynnych . . . . 50 zł.

3) za sporządzenie protokółu walnego zgromadzenia wszelkich innych zrzeszeń prócz wymienionych w punkcie 1) i 2) . . . . 100 zł.

Ad 1. Jak dotychczas (art. 5 pkt. d, par. 9 pkt. e, § 9 pkt. e), z tą różnicą, że zastrzeżenie, dopuszczające swobodną umowę ze spółką, brzmi obecnie: „jeżeli nie umówiono wyższego wynagrodzenia", a nie jak dotąd: „jeżeli nie umówiono się inaczej".

Ad 2. Jak dotychczas (art. 5 pkt. f, par. 9 pkt. d, § 9 pkt. d), z tą różnicą, że przepis obejmuje dodatkowo instytucje społeczne i dobroczynne.

Ad 3. Jak dotychczas (art. 5 pkt. e, par. 9 pkt. f, § 9 pkt. f).

§ 19.

Jeżeli w jednym akcie sporządzono kilka czynności między temi samemi osobami, dotyczących tego samego przedmiotu i pozostających ze sobą w takim stosunku, że jedna z nich ma charakter czynności głównej a inne czynności ubocznych, nie mogących same przez się istnieć bez czynności głównej, wynagrodzenie za sporządzenie aktu określa się według czynności głównej. W przypadku, gdy poszczególne czynności między temi samemi osobami dotyczą różnych przedmiotów, wartość tych przedmiotów się zlicza, jeżeli sporządzone czynności podlegają tej samej stawce; jeżeli natomiast podlegają różnym stawkom, wynagrodzenie oblicza się od wartości każdego przedmiotu zosobna.

Jeżeli akt zawiera kilka czynności zawartych między różnemi osobami, wynagrodzenie oblicza się od każdej czynności zosobna.

Dyspozycja nieznana dotychczasowym taksom, regulująca przypadki, gdy jeden akt notarjalny obejmuje kilka czynności prawnych.

WYPISY I ODPISY.

§ 20.

Za sporządzenie wypisu lub odpisu aktu lub protokółu notarjusz pobiera wynagrodzenie za każdą rozpoczętą stronicę

przy wartości przedmiotu do 500 zł. . . . . 1 zł.
najmniej jednak 3 zł.
we wszystkich innych przypadkach . . . 2 zł.
najmniej jednak 5 zł.

Za stronicę uważa się nie mniej niż 25 wierszy pisma po 45 liter w wierszu na stronicy arkusza.

Dotychczas nie była przewidziana zniżka wynagrodzenia za wypisy i odpisy przy wartości przedmiotu do 500 zł. (art. 10, par. 13, § 14), pod tym względem więc nowe rozporządzenie wprowadza zmianę w obecnym stanie rzeczy.

POŚWIADCZENIA.

§ 21.

Wynagrodzenie wynosi:

1) za poświadczenie własnoręczności podpisu lub odcisku palca osoby niepiśmiennej lub nie mogącej pisać:

a) na dokumentach, jeżeli przedmiot jest oznaczony sumą pieniężną — 1/10 wynagrodzenia, jakie należałoby się, gdyby dokument sporządzony był w formie aktu notarjalnego, nie mniej jednak niż 3 zł. i nie więcej niż 100 zł.

b) na dokumentach z sumą nieoznaczoną, na dokumentach natury niemajątkowej lub na pełnomocnictwie . . . . 3 zł.

W obu powyższych przypadkach za każdy drugi i następny podpis lub odcisk palca po . . . 2 zł.

c) na wekslach, wydanych w związku ze sporządzonym aktem . . . . 1 zł.

2) za poświadczenie zgodności:

a) wyciągu z ksiąg handlowych:
od pierwszej pozycji . . . . 3 zł.
za każdą następną . . . . 10 gr.

b) innych odpisów z okazanym dokumentem za każdą stronicę (§ 20 ust. 2) . . . . 1 zł. lecz nie mniej niż 3 zł.

3) za poświadczenie czasu okazania dokumentu . . . . 3 zł.

4) za poświadczenie pozostawania przy życiu:

a) w celu otrzymania emerytury lub zaopatrzenia . . . . 1 zł.

b) w innym celu . . . . 5 zł.

5) za poświadczenie:

a) stawiennictwa stron i złożonego przez nie oświadczenia . . . . 20 zł.

b) niestawiennictwa jednej ze stron 10 zł.

Jeżeli treść oświadczenia zajmuje więcej niż stronicę protokółu, wynagrodzenie zwiększa się za każdą następną choćby rozpoczętą stronicę (§ 20 ust. 2) o . . . . 5 zł.

Ad 1: a) dotychczas — 1/5 wynagrodzenia, jakieby przypadało za odpowiedni akt notarjalny, najmniej 5 zł. (art. 9, par. 11, § 11 — dla b. dzielnicy pruskiej ponadto maximum w kwocie 1.000 zł.), obniżka więc w porównaniu z obecnym stanem prawnym jest bardzo wydatna; b) dotychczas — 5 zł. i 4 zł. (art. 9, par. 11, § 11); każdy następny podpis — jak dotychczas; c) nowe postanowienie, nieznane dotychczasowym taksom.

Ad 2: a) dotychczas — 5 zł. i 10 gr. (art. 12, par. 12 pkt. b, § 13 pkt. b); b) dotychczas również 1 zł., lecz najmniej 5 zł. (art. 11, par. 12 pkt. a, § 13 pkt. a).

Ad 3. Dotychczas — 15 zł. (art. 9, par. 12 pkt. c, § 13 pkt. c).

Ad 4. Dotychczas — 1 zł. i 10 zł. (art. 13, par. 12 pkt. d, § 13 pkt. d).

Ad 5. Przepis nieznany dotychczasowym taksom.

DORĘCZENIE OŚWIADCZEŃ.

§ 22.

Wynagrodzenie wynosi:

1) za doręczenie stronie przeciwnej oświadczenia wniesionego ustnie do protokółu albo wręczonego lub przesłanego notarjuszowi . . . . . . 15 zł.

za każde dalsze doręczenie w tym samym domu . . . . 5 zł.

2) za dokonane zaofiarowanie zapłaty . . 15 zł.

i ponadto 1%

od zaofiarowanej sumy,

3) za zamieszczenie w protokóle odpowiedzi strony przeciwnej . . . . 5 zł.

Przepis ustępu ostatniego paragrafu poprzedzającego stosuje się do ustnych oświadczeń i odpowiedzi.

Ad 1. Jak dotychczas (art. 7, par. 10, § 10).

Ad 2. Dotychczas — 20 zł. i 1/10 część wynagrodzenia stosunkowego od zaofiarowanej sumy (art. 8, par. 10, § 10).

Ad 3. Jak dotychczas (art. 7, par. 10, § 10).

PROTOKÓŁ.

§ 23.

Za sporządzenie protokółu licytacji łącznie z przeprowadzeniem licytacji notarjusz pobiera połowę wynagrodzenia stosunkowego, nie mniej jednak niż . . . . 30 zł.

Za sporządzenie protokółu niedojścia do skutku licytacji notarjusz pobiera — 30 zł.

Ust. 1 — jak dotychczas (art. 4, par. 3, § 3); ust. 2 — nieznany dotychczasowym taksom.

PROTESTY.

§ 24.

Wynagrodzenie notarjuszów za sporządzenie protestów weksli, warrantów i innych dokumentów oraz zwrot wydatków z tem połączonych normują odrębne przepisy.

§ 37 pkt. 1 utrzymuje w mocy odpowiednie przepisy obowiązujące.

PRZYJMOWANIE DOKUMENTÓW, PIENIĘDZY LUB PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH NA PRZECHOWANIE.

§ 25.

Wynagrodzenie wynosi:

1) za przyjęcie dokumentu, pieniędzy lub papierów wartościowych na przechowanie . . . 5 zł.

2) za przechowanie dokumentu za każdy rozpoczęty kwartał . . . . 5 zł.

3) za przechowanie pieniędzy lub papierów wartościowych 0,1%

4) za poświadczenie o przyjęciu na przechowanie . . . . 3 zł.

5) za złożenie w sądzie dokumentu lub depozytu przechowywanego u notarjusza . . . . . 5 zł.

Ad 1 i 4. Dotychczas łącznie — 15 zł. (par. 12 pkt. e, § 13 pkt. e).

Ad 2. Dotychczas — 6 zł. za każdy rozpoczęty kwartał (art. 14, par. 12 pkt. f, § 13 pkt. f).

Ad 3. Dotychczas — od 1% do ¼%, najmniej 10 zł. (par. 12 pkt. j, § 13 pkt. i).

Ad 5. Dotychczas — 15 zł. (par. 12 pkt. g).

INNE CZYNNOŚCI.

§ 26.

Za dokonanie czynności niewymienionych w rozporządzeniu niniejszem, notarjusz może pobrać wynagrodzenie według umowy. Jeżeli umowy nie zawarto, wynagrodzenie wynosi najmniej 10 zł., a najwięcej 200 zł.

Przepis, stanowiący odstępstwo od przyjętej przez rozporządzenie zasady i dopuszczający wolną umowę o wynagrodzenie notarjusza za dokonanie czynności w niem nieprzewidzianych.

Pierwsze zdanie § 26 odpowiada dotychczasowej dyspozycji art. 19 ust. 1 = par. 19 ust. 1 = § 19 ust. 1, z tem jednak, że dla obszaru b. dzielnicy pruskiej dyspozycja była ujęta szerzej, gdyż § 19 ust. 1 obejmuje zdanie wstawkowe o brzmieniu: „a w szczególności poprzedzające sporządzenie protokółu lub projektu protokółu lub za czynności dokonane po jego sporządzeniu".

Drugie zdanie § 26 jest przejęte z § 19 ust. 1 dotychczasowej taksy dla b. dzielnicy pruskiej, pozostałe bowiem dwie taksy takiego ograniczenia nie znają. Zmieniono tylko dolną granicę, która dotychczas wynosi 20 zł., według rozporządzenia zaś będzie wynosiła 10 zł.; górna granica (200 zł.) pozostała niezmieniona.

SPROSTOWANIE

W § 22 (wiersz 8) zamiast 1% powinno być — 0,1%.

Rozdział III.

WYNAGRODZENIE W PRZYPADKACH SZCZEGÓLNYCH.

§ 27.

Jeżeli dokonanie czynności przewidzianych w §§ 8 — 18 i 23 wymagało wyjątkowo dużego nakładu pracy i czasu, notarjusz może pobrać wynagrodzenie wyższe, lecz nieprzenoszące dwukrotnego wynagrodzenia, przewidzianego w rozporządzeniu niniejszem.

Dosłownie w istotnej treści przejęty przepis dotychczasowego art. 19 ust. 2 = par. 19 ust. 2 = § 19 ust. 2.

§ 28.

Jeżeli czynności dokonano poza kancelarją, wynagrodzenie stosunkowe lub stałe, określone za tę czynność zwiększa się o ¼ część, nie mniej jednak niż o 10 zł. za sporządzenie aktu lub protokółu i nie mniej niż o 5 zł. za sporządzenie poświadczenia, lecz nie więcej niż o 50 zł.

Jeżeli notarjusz dokonywa czynności poza swą siedzibą, pobiera nadto wynagrodzenie za każdą choćby rozpoczętą godzinę od chwili opuszczenia kancelarji do chwili powrotu:

w porze dziennej . . . . 6 zł.
w porze nocnej . . . . 10 zł.
jednak nie więcej niż 100 zł. za czas stracony w ciągu doby.

Za porę dzienną liczy się czas między godziną 7 a 21.

Przepisy paragrafu niniejszego nie stosuje się do takich czynności, które z natury swej w kancelarji notarjalnej odbyć się nie mogą (doręczenie oświadczeń, złożenie w sądzie dokumentu, depozytu i t. p.).

Czynności, dokonane w dniach oznaczonych w miejscu, w którym notarjusz obowiązany jest odbywać perjodyczne roki (art. 18 ust. 2 pr. o not.), uważa się za dokonane w kancelarji.

Dotychczas dodatek za dokonanie czynności poza kancelarją był stały i wynosił 25 zł. (art. 15 pkt. 3 = par. 15 ust. ost. = § 16 ust. ost.).

Dotychczas (art. 15 pkt. 1 i 2 = par. 15 ust. 1, 2 i 3 = § 16 ust. 1, 2 i 3) prawo do odszkodowania notarjusza za stracony czas, w razie dokonania czynności poza kancelarją, zależne było od odległości położenia miejsca dokonania czynności (2 klm. od kancelarji), obecnie zaś prawo to przysługuje tylko w razie dokonania czynności poza siedzibą notarjusza. Natomiast dotychczas prawo to nie było zależne od charakteru czynności, gdy według rozporządzenia nie przysługuje ono w razie dokonania czynności, które z natury swej w kancelarji odbyć się nie mogą. Dotychczas (ibid.) odszkodowanie to wynosiło za godzinę — 8 zł. w porze dziennej (godz. 7 — 22) i 15 zł. w porze nocnej (godz. 22 — 7): obecnie odpowiednio — 6 zł. (godz. 7 — 21) i 10 zł. (godz. 21 — 7). Maximum za całą dobę — 100 zł. pozostało niezmienione.

Ustęp ostatni § 28, w związku z dyspozycją art. 18 § 2 pr. o not., odpowiada dotychczasowemu przepisowi par. 16 taksy dla b. dzielnicy austrjackiej.

§ 29.

W razie niedojścia do skutku czynności z przyczyn od notarjusza niezależnych, wynagrodzenie notarjusza wynosi jedną trzecią wynagrodzenia, jakie przypadałoby mu, gdyby czynność została dokonana. Należności określone w § 28 ustęp 2 otrzymuje notarjusz w całości.

Jeżeli w przyszłości ta sama czynność dojdzie do skutku, jedną trzecią wynagrodzenia, otrzymaną przez notarjusza, odlicza się od wynagrodzenia, przypadającego za wykonaną czynność.

Jak dotychczas (art. 16 = par. 17 = § 17).

§ 30.

Za czynności, podlegające wynagrodzeniu stosunkowemu, w których wartość przedmiotu przewyższa 10.000 zł., a stroną jest Skarb Państwa i Skarb opłaca wynagrodzenie notarjusza, wynagrodzenie wynosi:

za pierwsze 10.000 zł. — według ogólnych zasad należne wynagrodzenie,

od nadwyżki — jedną czwartą według ogólnych zasad należnego wynagrodzenia.

Przepisy ustępu poprzedzającego stosuje się odpowiednio do:

1) instytucyj, zakładów, monopoli i przedsiębiorstw państwowych,
2) instytucyj ubezpieczeń społecznych,
3) cechów i izb rzemieślniczych,
4) związków samorządowych i międzykomunalnych, jeżeli zawierane przez nie czynności dotyczą zakładów użyteczności publicznej nieobliczonych na zysk, np. szpitale, przytułki, domy ubogich, schroniska, domy ratunkowe, ochronki i inne zakłady dobroczynności, czytelnie ludowe, zakłady naukowe, straże pożarne.

W razie wątpliwości Minister Sprawiedliwości rozstrzyga ostatecznie, czy dany zakład ma charakter użyteczności publicznej i czy jest obliczony na zysk.

Jak dotychczas (art. 17 = par. 18 = § 18), z tą tylko różnicą, że rozporządzenie nie ustala górnej granicy wynagrodzenia, która dotychczas wynosiła 2.000 zł.

Rozdział IV.

WYDATKI.

§ 31.

Notarjusz ma prawo do zwrotu wszelkich wydatków gotówkowych, jak opłaty pocztowe, telegraficzne i telefoniczne zamiejscowe, koszty przejazdu w II-ej klasie koleją, I-ej klasie pa-

rowcem lub umiarkowane koszty innej lokomocji z powodu dokonywania czynności poza kancelarją oraz innych wydatków gotówkowych, wyłożonych przy wykonywaniu danego notarjuszowi zlecenia.

W zakresie kosztów lokomocji — jak dotychczas (art. 15 pkt. 1 i 2 = par. 15 ust. 1 i 2 = § 16 ust. 1 i 2).

W zakresie zwrotu wydatków gotówkowych „przy wykonywaniu danego notarjuszowi zlecenia" — dotychczas odpowiedni przepis o zwrocie wydatków gotówkowych „poczynionych dla danej czynności" zawierał § 22 taksy dla b. dzielnicy pruskiej.

Rozdział V.

PRZEPISY SZCZEGÓLNE.

§ 32.

Notarjusz pobiera wynagrodzenie:

1) na obszarze mocy obowiązującej Kodeksu Napoleona za akt napisu na testamencie mistycznym — według § 17 ust. 1 punkt 3 rozporządzenia niniejszego,

2) na obszarze mocy obowiązującej tomu X cz. I Zb. Pr. za poświadczenie do oblaty — połowę wynagrodzenia, jakie należałoby się za sporządzenie czynności w formie aktu notarjalnego,

3) na obszarze mocy obowiązującej Kodeksu Napoleona i tomu X cz. I Zw. Pr. za zaprojektowanie treści w księdze hipotecznej przy sporządzaniu aktu bądź przy wniosku z aktu przezeń sporządzonego od każdej treści projektowanej . . . . 1 zł. 50 gr.

4) na obszarze mocy obowiązującej kodeksu cywilnego 1896 r. za akt powzdania, odrębny od umowy podstawowej — wynagrodzenie według § 10 i 14 rozporządzenia niniejszego,

5) na obszarze mocy obowiązującej kodeksu cywilnego 1811 r. i kodeksu cywilnego 1896 r. za przybranie go w roli świadka aktu — połowę wynagrodzenia należnego notarjuszowi sporządzającemu akt, a w odpowiednim przypadku także wynagrodzenie według § 28 rozporządzenia niniejszego.

Ad 1. Jak dotychczas (art. 5 pkt. c).

Ad 2. Dotychczas — połowę opłaty z art. 4 taksy (art. 18 pkt. a).

Ad 3. Przepis, wstępujący w miejsce dotychczasowego art. 6.

Ad 4. Jak dotychczas (§ 4 ust. 2), tylko że najniższe wynagrodzenie wynosiło 30 zł., obecnie zaś 20 zł. (przy wartości do 1000 zł.), 25 zł. (do 1.500 zł.) i 30 zł. (ponad 1.500 zł.).

Ad 5. Analogiczny przepis zawiera dotychczasowa taksa dla b. dzielnicy pruskiej (§ 23 ust. 1).

§ 33.

Na obszarze mocy obowiązującej kodeksu cywilnego 1811 r. za czynności dokonane w charakterze komisarza sądowego notarjusz pobiera:

1) 4 złote za sporządzenie aktu zejścia,

2) połowę wynagrodzenia stosunkowego, najmniej 20 zł.

a) za sporządzenie inwentarza spadkowego wraz z dokonaniem oszacowania, spisaniem oświadczeń do spadku i sporządzeniem wykazu spadkowego celem wymierzenia podatku spadkowego,

b) za przeprowadzenie publicznej sprzedaży ruchomości i nieruchomości wraz ze spisaniem protokółu licytacji,

c) za sporządzenie układu spadkowego (objęcie spadku), jeżeli w skład spadku wchodzą wyłącznie ruchomości,

3) pełne wynagrodzenie stosunkowe według § 8 i 14 rozporządzenia niniejszego za sporządzenie układu spadkowego (objęcie spadku), jeżeli w skład spadku wchodzą nieruchomości.

Przepisy § 27, 28 i 31 rozporządzenia niniejszego stosują się również przy czynnościach notarjusza w charakterze komisarza sądowego.

Notarjusz jako komisarz sądowy ma prawo pobrać od stron zaliczkę do wysokości należnego mu wynagrodzenia i poniesionych wydatków. Nie może jednak odmówić sporządzenia czynności z powodu niezłożenia zaliczki.

Za czynności komisarza sądowego, niewymienione w ustępie pierwszym, notarjusz pobiera wynagrodzenie określone przez sąd z uwzględnieniem wymaganego dla nich nakładu pracy i czasu.

Za czynności, wymienione w ustępie pierwszym pkt. 1, 2a), b), notarjusz nie pobiera żadnego wynagrodzenia, jeżeli wartość majątku spadkowego według inwentarza nie przenosi dwustu złotych bez uwzględnienia długów.

Ad 1, ust. 1. Dotychczas (par. 21) — 5 zł.

Ad 2, ust. 1. Jak dotychczas (par. 21), tylko że minimum wynosiło 30 zł.

Ad 3, ust. 1. Jak dotychczas (par. 21).

Ust. 2 — jak dotychczas (par. 21 ust. 2), z tem, że rozporządzenie dopuszcza stosowanie § 27 (dotychczasowy par. 19 ust. 2).

Ust. 3 — nieznany dotychczasowej taksie.

Ust. 4 — jak dotychczas (par. 22).

Ust. 5 — szerzej ujęty niż dotychczas (par. 23), przyczem granica obniżona została z 300 do 200 złotych.

Rozdział VI.

PRZEPISY KOŃCOWE.

§ 34.

Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc obowiązującą:

1) ustawa z dnia 23 marca 1929 r. o taksie notarjalnej (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 275),

2) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 marca 1930 r. o taksie wynagrodzenia notarjuszów na obszarze Sądów Apelacyjnych w Krakowie

i Lwowie oraz Sądu Okręgowego w Cieszynie (Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 159),

3) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 kwietnia 1930 r. o taksie wynagrodzenia notarjuszów na obszarze Sądów Apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu oraz Sądu Okręgowego w Katowicach (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 259).

§ 35.

Jeżeli poszczególne ustawy i rozporządzenia powołują się na przepisy uchylone paragrafem poprzedzającym, albo ogólnie odsyłają do tych przepisów, zamiast uchylonych stosuje się odpowiednie przepisy rozporządzenia niniejszego.

§ 36.

Pozostają w mocy przepisy o wynagrodzeniu notarjuszów, wydane na podstawie art. 89 ustawy o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1 poz. 1).

§ 37.

Utrzymuje się w mocy:

1) przepisy o wynagrodzeniu notarjuszów, zawarte w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 kwietnia 1927 r. o należnościach za sporządzenie protestu (Dz. U. R. P. Nr. 43 poz. 381),

2) przepisy o wynagrodzeniu notarjuszów, prowadzących licytacje nieruchomości we własnym zakresie przez Bank Rolny (rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 lipca 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 421),

3) przepisy o wynagrodzeniu notarjuszów, prowadzących licytację nieruchomości egzekwowanych przez niektóre towarzystwa kredytowe ziemskie i miejskie (rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 761).

§ 38.

Ulgi w zakresie wynagrodzenia notarjuszów, przyznane w stosunku procentowym lub ułamkowym do ogólnie obowiązujących norm, zawarte w poszczególnych ustawach i rozporządzeniach, a w szczególności:

1) w art. 24 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. w sprawie segregacji wierzytelności na nieruchomościach ziemskich parcelowanych w celu spłaty uciążliwych zobowiązań (Dz. U. R. P. z roku 1933 Nr. 55 poz. 424),

2) w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 173),

3) w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 1932 r. o ułatwieniu spłaty uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne (Dz. U. R. P. z 1933 r.. Nr. 55 poz. 423),

4) w art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o własności lokali (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 848),

5) w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1934 r. o opłatach sądowych, notarjalnych i pisarzy hipotecznych za czynności związane z działalnością Banku Akceptacyjnego (Dz. U. R. P. Nr. 109 poz. 969),

utrzymuje się w mocy jedynie w stosunku do stawek wynagrodzenia stosunkowego i stawek określonych w § 14 rozporządzenia niniejszego.

§ 39.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1936 r.

*

Nowe rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości nie przejęło niektórych przepisów z dotychczasowych taks notarjalnych. W celach porównawczych przepisy te wyłuszczamy, o ile nie straciły one wogóle znaczenia (np. § 26 taksy dla b. dzieln. prusk.). Oto przepisy, pominięte przez nowe rozporządzenie:

1. Par. 14 taksy dla b. dzielnicy austrj. i § 15 taksy dla b. dzieln. prusk. zawierają analogiczne przepisy, przewidujące prawo notarjusza do wynagrodzenia w odpowiednich wypadkach według taksy dla tłumaczów przysięgłych.

2. Par. 20 taksy dla b. dzieln. austrj. ustanawia wynagrodzenie notarjusza za sporządzenie dokumentów w formie prywatnej.

3. § 20 taksy dla b. dzieln. prusk. przewiduje wynagrodzenie notarjusza za spisanie projektu dokumentów.

4. § 21 taksy dla b. dzieln. prusk. upoważnia notarjusza do żądania wynagrodzenia za opracowanie opinji z prawniczem uzasadnieniem.

5. § 24 taksy dla b. dzieln. prusk. pozwala na wstawienie do rachunku zapłaty dla świadków czynności do wysokości 2 zł. za godzinę za każdego świadka.

6. Art. 19 ust. 3 taksy dla b. dzielnicy rosyjskiej przewiduje skargę do prezesa sądu okręgowego w terminie dwutygodniowym, od określonego przez notarjusza wynagrodzenia według umowy za czynności nieprzewidziane w taksie (art. 19 ust. 1) oraz wynagrodzenia dodatkowego (art. 19 ust. 2).

§ 27 taksy dla b. dzielnicy pruskiej przewiduje w każdym wypadku wniosek do prezesa sądu okręgowego, również w terminie dwutygodniowym, o ustalenie wynagrodzenia i wydatków notarjusza; od rozstrzygnięcia prezesa służy zażalenie do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, który stanowi ostatecznie.

Taksa dla b. dzielnicy austrjackiej przepisów z tej dziedziny nie zawiera.

7. Wszystkie dotychczasowe taksy (art. 22 = par. 26 = § 30) ustanawiały obowiązek wywieszenia w kancelarji obowiązujących norm wynagrodzenia notarjuszów, co obecnie odpada.

ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE STAWEK
NOWEGO ROZPORZĄDZENIA I DOTYCHCZASOWYCH TAKS

I. AKTY NOTARJALNE O OKREŚLONEJ WARTOŚCI PRZEDMIOTU.

Wartość przedmiotu aktu w złotych	§ 8 Sprzedaż, zamiana, dział, darowizna, dzierżawa, spółka		§ 9 Umowa majątkowa małżeńska, zapis na sąd polubowny		§ 10 Rozporządzenie ostatniej woli		§ 11 Pokwitowanie z wykreśleniem zabezpieczenia hipotecznego		§ 12 Wykreślenie kaucji hipotecznej (hipoteki zabezpieczającej)		§ 12 Ustąpienie pierwszeństwa hipotecznego		§ 13 Inne akty (nieprzewidziane w rozporządzeniu)	
	było	jest	było	jest	było	jest	było	jest	było	jest	było	jest	było	jest
1.000	30	20	30	20	30	20	20	20	20	20	30	20	30	20
1.500	30	25	30	25	30	25	20	20	20	20	30	20	30	25
2.000	30	30	30	30	30	30	20	20	20	20	30	20	30	30
5.000	60	60	30	30	30	30	20	20	20	20	30	20	30	30
10.000	110	110	40	55	30	30	22	22	20	20	55	20	55	55
40.000	335	350	160	175	83,75	87,50	67	70	33,50	35	167,50	35	167,50	175
100.000	575	710	400	355	143,75	177,50	115	142	57,50	71	287,50	71	287,50	355
300.000	1175	1510	600	755	293,75	377,50	235	302	117,50	151	587,50	151	587,50	755

II. AKTY NOTARJALNE O NIEOKREŚLONEJ WARTOŚCI PRZEDMIOTU.

Rodzaj czynności	§ rozporządzenia	było	jest
Ustąpienie pierwszeństwa hipotecznego	§ 15	30	15
Potwierdzenie dopełnienia zobowiązań oraz zrzeczenie się prawa	§ 15	30	30
Rozporządzenie ostatniej woli .	§ 15	50	50
Przyjęcie piśmiennego rozporządzenia ostatniej woli . . .	§ 17	50	50
Odwołanie rozporządzenia ostatniej woli	§ 17	30	30 ewent. 20 lub 25
Pełnomocnictwo:	§ 16		
ogólne		25	20
szczególne		15	10
Przystąpienie uczestników do oświadczenia, zawartego w spisanym już akcie	§ 17	30	30 ewent. 20 lub 25
Przysposobienie	§ 17	50	50
Uznanie dziecka nieślubnego . .	§ 17	15	15

III. NIEKTÓRE INNE CZYNNOŚCI.

Rodzaj czynności	§ rozporządzenia	było	jest
Protokół walnego zgromadzenia	§ 18	100 50	100 50
Protokół licytacji	§ 23	1/2 wynagrodzenia stosunkowego, najmniej 30 zł.	1/2 wynagrodzenia stosunkowego, najmniej 30 zł.
Wypisy i odpisy	§ 20	2 zł. od stronicy	2 zł. (1 zł.—przy wartości przedmiotu do 500 zł.)
Poświadczenia:	§ 21		
własnoręczności podpisu . .		1/5 tego co za akt, najmniej 5 zł. 5 zł i 4 zł.	1/10 tego co za akt, najmniej 3 zł., najwięcej 100 zł. 3 zł.
zgodności odpisu		1 zł od stronicy, najmniej 5 zł.	1 zł. od stronicy, najmniej 3 zł.
wyciągu z ksiąg handlowych .		5 zł. od pierwszej pozycji	3 zł. od pierwszej pozycji
czasu okazania dokumentu . .		15	3
pozostawania przy życiu . .		10	5
Doręczanie oświadczeń . . .	§ 22	15	15
Zaofiarowanie zapłaty	§ 22	20 zł. + 1/10 wynagrodzenia stosunkowego	15 zł. + 0,1% zaofiarowanej sumy

ZASADY PRZEWODNIE

ROZPORZĄDZENIA O WYNAGRODZENIU NOTARJUSZÓW

Wchodzące w życie z dniem 1 stycznia 1936 roku nowe przepisy o wynagrodzeniu notarjuszów, objęte rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dn. 15 listopada r. b. (oznaczanem dalej pokrótce wyrazem — Rozporządzenie) staną się niezawodnie przedmiotem głębszych badań i dociekań, które i na tem miejscu znajdą wszechstronny wyraz. Zanim to jednak nastąpi, winniśmy z obowiązku publicystycznego już „pod pierwszem wrażeniem" Rozporządzenia ogólnie przedstawić w ujęciu przedmiotowem jego podstawowe zasady i główne przepisy na kanwie pewnych założeń ogólnych i na tle dotychczasowego stanu prawnego.

Odrazu na wstępie stwierdzić wypada, że Rozporządzenie w porównaniu z dotychczas obowiązującemi trzema taksami notarjalnemi — analogicznemi zresztą w konstrukcji, zasadach i stawkach — pod względem zasad prawnych nie przynosi żadnych nieomal momentów nowych. Można powiedzieć, że raczej przez pominięcie niektórych norm, znanych dotychczasowym taksom, wprowadza ono pewne istotniejsze zmiany w obowiązującym stanie prawnym, natomiast pozytywnie idzie po linji, utrwalonej doświadczeniem, datującem się od roku 1929. Zresztą, zaznaczone pominięcia przeważnie pozostają w związku z zaszłą w międzyczasie zmianą fundamentu prawnego, na którem oparte są normy, regulujące wynagrodzenie notarjuszów, a mianowicie — z prawem o notarjacie, obowiązującem od dnia 1 stycznia 1934 roku.

Do tego prawa też nawiązuje Rozporządzenie w podstawowym *§ 1*, który ustanawia kategoryczną zasadę obligatoryjności (*...notarjusz pobiera...*) następujących dalej przepisów, które regulują wynagrodzenie notarjuszów za czynności — *dokonywane w zakresie prawa o notarjacie*. Ponieważ art. 1 pr. o not. powołuje notarjusza również *do spełniania innych czynności, zleconych mu przez prawo*, przeto ze stylizacji *§ 1* możnaby wnioskować, że wynagrodzenie za te właśnie inne czynności nie podpada pod normy Rozporządzenia.

Wniosek taki byłby jednak o tyle nieusprawiedliwiony, że Rozporządzenie reguluje również takie czynności, które nie są objęte zakresem prawa o notarjacie, np. przeprowadzanie licytacji *(§ 23)*, w przypadkach szczególnych zresztą normowane wyraźnie utrzymanemi w mocy przepisami odrębnemi (*§ 37* pkt. 2 i 3), a ponadto — że rozporządzenie zawiera normę generalną *(§ 26)*, dopuszczającą wynagrodzenie według umowy za czynności niewymienione, lecz z zastrzeżeniem określonych granic wynagrodzenia, jeżeli umowy nie zawarto. Pod tę ostatnią normę podpadną więc wszelkie inne czynności, zarówno przewidziane przez prawo o notarjacie, choć pominięte przez Rozporządzenie (np. protokół wydarzenia rzeczywistego z art. 104 pr. o not.), jak i przewidziane przez przepisy szczególne, jeżeli one same nie określają należnego notarjuszowi wynagrodzenia.

Wspomniana norma *§ 26* Rozporządzenia stanowi wyłom w zasadzie t. zw. reglamentacji bezwzględnej, jaką przejmuje ono w pełnej mierze od dotychczas obowiązujących taks, zastrzegając, w związku z *§ 1* — w *§ 6*, że notarjuszowi *nie wolno... pobierać żadnych kwot za dokonane czynności* poza wynagrodzeniem, ustalonem przez Rozporządzenie. Odpowiedni przepis dotychczasowy zastrzega, że notarjuszowi nie wolno żądać wyższego ponad taksę wynagrodzenia. Jeżeli zmiana wyrazu „żądać" na pobierać jest celowa, to należałoby się w tem dopatrywać zaostrzenia zasady bezwzględnej obligatoryjności ustanowionych stawek wynagrodzenia notarjuszów, gdyż nawet w przypadku wyjątkowego nakładu pracy, którego nie zdoła sprawiedliwie powetować przepis *§ 27* (dotychczasowego — 19, ust. 2), notarjusz nie mógłby przyjąć dodatkowego wynagrodzenia, które sam klijent w poczuciu słuszności ofiarowuje.

Zaznaczony wyłom w zasadzie reglamentacji bezwzględnej, w postaci przepisu *§ 26*, jest oczywiście konieczny, gdyż nawet przy najdalej posuniętej kazuistyce w wyszczególnieniu reglamentowanych czynności niepodobna objąć wszystkich mogących zachodzić przypadków, w których strony „zapragną", jak im to waruje art. 1 pr. o not., nadać dokumentowi znamię wiary publicznej. Co więcej, trudno nawet, wobec niezunifikowanego dotychczas prawa prywatnego materjalnego i niespornego, sformułować niektóre ujęcia generalne, co Rozporządzenie usiłuje zresztą w możliwie szerokim zakresie zrobić (ten temat, sam przez się niezmiernie ważny, domaga się osobnych rozważań).

Dyspozycja, odpowiadająca nowemu *§ 26*, znana jest i dotychczasowym taksom. Szczególnie szeroko ujmuje ją taksa dla ziem zachodnich, przewidując wynagrodzenie według umowy również za czynności, poprzedzające dokonanie lub następujące po dokonaniu czynności głównej. Tylko też ta taksa zawiera postanowienie, analogiczne do zdania drugiego *§ 26*, ustalającego granice wynagrodzenia w przy-

padku, gdy umowy nie zawarto. Przy wykładni postanowienia *§ 26* Rozporządzenia będą więc niezawodnie bardzo pomocne wskazania, wynikające z praktyki dotychczasowego § 19 ust. 1 taksy dla ziem zachodnich.

Obok normy generalnej, za jaką poczytywać wypada przepis *§ 26*, Rozporządzenie, jak i dotychczas, zna tylko jeden wypadek, w którym dopuszcza wolną umowę o wynagrodzenie. Wypadek ten przewidziany jest w *§ 18* pkt. 1, który podaje stawkę wynagrodzenia za sporządzenie protokółu walnego zgromadzenia spółki akcyjnej lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, z zastrzeżeniem — *jeżeli nie umówiono wyższego wynagrodzenia.* Stojąc na stanowisku, znajdującem oparcie w przepisach prawa o notarjacie, że bezwzględność reglamentacji stawek wynagrodzenia odnosi się również do samych notarjuszów, stwierdzić wypada, że z przepisu *§ 18* pkt. 1 wynika już obecnie wyraźnie, iż notarjuszowi nie przysługuje prawo umawiania się w tym wypadku o wynagrodzenie poniżej 100 złotych, a pośrednio z przepisu tego wypływa potwierdzenie zaznaczonego stanowiska co do wszechstronnej bezwzględności reglamentacji.

Odstępstwem od przyjętej przez Rozporządzenie zasady s z t y w n o ś c i ustanowionych norm wynagrodzenia notarjuszów, jest wspomniany już przepis *§ 27*, który utrzymuje całkowicie dotychczasowy stan rzeczy, zachowując górną granicę dopuszczalnego wynagrodzenia dodatkowego. W ten sposób zabezpiecza się pewną e l a s t y c z n o ś ć obowiązujących stawek wynagrodzenia, co jest oczywiście konieczne wobec zachodzących często trudności prawnych i komplikacji faktycznych przy czynnościach o nieznacznej wartości przedmiotu. Elastyczność tę warują także przepisy o dodatkach do wynagrodzenia w przypadkach szczególnych *(§ 28)*, ujęte przez Rozporządzenie ścieśniająco w porównaniu z dotychczasowym stanem rzeczy, co na innem miejscu było już wyłożone, oraz bez uwzględnienia przypadków dokonywania czynności w kancelarji poza godzinami urzędowemi lub w dni świąteczne (§ 19 pr. o not.).

W dopełnieniu przedstawionych już zasad Rozporządzenie utrzymuje także zasadę j a w n o ś c i wynagrodzenia notarjusza, przepisując *§ 7* — w rozwinięciu dyspozycji art. 80 pr. o not. — wymienianie wysokości pobranego wynagrodzenia na każdym sporządzonym dokumencie. Natomiast Rozporządzenie nie recypuje dotychczasowego przepisu o wywieszaniu taksy w kancelarji, wychodząc niezawodnie ze słusznego założenia, że ta forma „kontroli“ jest bezprzedmiotowa i niebardzo licująca z powagą stanowiska notarjusza.

Przechodząc z kolei do ustanowionych przez Rozporządzenie stawek wynagrodzenia, należy podkreślić jasne postawienie zasady f u n k c j o n a l n e j z a l e ż n o ś c i wysokości wynagrodzenia notarjusza od wartości przedmiotu, określanego na podstawie ustawy o opłatach stemplowych *(§ 4)*. Zasada ta, warująca automatycznie elastyczność wysokości wynagrodzenia notarjusza, znalazła również wyraz w przepisie, nieznanym dotychczasowym taksom, a dotyczącym przypadku k u m u l a c j i czynności w jednym akcie *(§ 19)*. Rozporządzenie utrzymuje dotychczasową zasadę, że ilekroć wartość przedmiotu da się określić, notarjusz pobiera wynagrodzenie s t o s u n k o w e, w przeciwnym razie zaś — wynagrodzenie s t a ł e *(§ 2)*.

P e ł n e w y n a g r o d z e n i e s t o s u n k o w e ustanawia *§ 3* omawianego Rozporządzenia na zasadzie degresyjnej obniżki stawek od czynności o większej wartości przedmiotu. Degresja ta jest oczywiście konieczna, ale społecznie jest niesłuszna, gdyż wynagrodzenie notarjusza w miarę wzrostu wartości przedmiotu staje się stosunkowo coraz niższe, tak że czynności majątkowo większe są zawsze pod względem notarjalnym tańsze. To też Rozporządzenie przeprowadza złagodzenie dotychczasowej degresji w stosunku do aktów o wyższej wartości przedmiotu, choć w stosunku do aktów o bardzo wysokiej wartości degresja ta pod rządem nowego *§ 3* działa z większem niż dotychczas natężeniem.

Z drugiej jednak strony Rozporządzenie musiało utrzymać zasadę m i n i m a l n y c h n o r m wynagrodzenia stosunkowego przy czynnościach małej wartości, gdyż bez tego notarjat nie mógłby oczywiście istnieć. Zasadę tę realizuje *§ 14* Rozporządzenia, redukując jednakże dotychczasowe najniższe normy wynagrodzenia notarjuszów i stwarzając w ten sposób dla mniejszych kancelarji niebezpieczną sytuację, co było już podkreślone we wstępnych uwagach na czele niniejszego numeru.

Ustalając stawki wynagrodzenia stosunkowego za akty notarjalne, Rozporządzenie pod względem konstrukcyjnym odsyła do *§ 3*, podającego w p r z e p i s a c h o g ó l n y c h normy pełnego wynagrodzenia stosunkowego, w ten sposób, że w kilku paragrafach *(8 — 13)* segreguje akty notarjalne na grupy, stanowiąc dla nich bądź pełne wynagrodzenie stosunkowe *(§ 8)*, bądź w ułamkowej tylko części *(§§ 9 — 13)*. Z kolei w kilku paragrafach *(15 — 17)* Rozporządzenie wyszczególnia niektóre akty typowe o nieokreślonej wartości przedmiotu, ustalając odpowiednie stawki wynagrodzenia stałego.

W dalszym ciągu, poprzez protokóły z art. 103 pr. o not. *(§ 18)*, Rozporządzenie reguluje kolejno wynagrodzenie notarjuszów za wypisy i odpisy *(§ 20)*, poświadczenia *(§ 21)*, oświadczenia *(§ 22)* i depozyty *(§ 25)*, trzymając się w ten sposób konstrukcji prawa o notarjacie. W stosunku do wszystkich tych

drobnych czynności Rozporządzenie, idąc po wytkniętej z założeń społecznych linji obniżenia opłat notarjalnych za usługi, z których korzystać musi ludność niezamożna, przeprowadza obniżenie stawek w porównaniu z dotychczasowym stanem rzeczy. Po drodze uderza jednak mocno w poświadczenia podpisu na dokumentach pieniężnie oznaczonych *(§ 21* pkt. 1 lit. a), co nie mieści się w zaznaczonej tendencji, gdyż chodzi tu o umowy prywatne, względem których nasuwa się zasada zredukowanego wynagrodzenia stosunkowego, wydatnie ścieśniona w Rozporządzeniu przez ustanowienie względnie bardzo niskiej górnej granicy wynagrodzenia.

Wobec niezunifikowanych dotychczas działów prawa prywatnego, nowe rozporządzenie musiało wyłączyć *(§ 32)* przepisy o charakterze d z i e l n i c o w y m, wprowadzając przy tej okazji daleko idącą reformę w stosunku do aktów i wniosków hipotecznych na obszarze ziem środkowych i wschodnich w postaci przepisu *§ 32* pkt. 3, który zastąpi dotychczasowy sporny art. 6 taksy. Odrębnie też, na niezmienionych naogół zasadach, Rozporządzenie musiało uregulować normy wynagrodzenia dla komisarjatu sądowego na obszarze ziem południowych *(§ 33).*

Wreszcie po wyraźnem utrzymaniu w mocy przepisów prawnych, regulujących przypadki wynagrodzenia s z c z e g ó l n e g o *(§§ 36, 37),* Rozporządzenie wymienia źródła prawne, wprowadzające wynagrodzenie u l g o w e *(§ 38),* przepisując wyraźnie, że ustanowione stawki wynagrodzenia stałego nie podlegają redukcji, że natomiast mają być odpowiednio zmniejszane najniższe stawki wynagrodzenia stosunkowego.

Na zakończenie — wzmianka o przepisach n i e p r z e j ę t y c h przez Rozporządzenie z dotychczasowych taks notarjalnych, a wyszczególnionych już na innem miejscu. Wśród tych przepisów pominiętych na podkreślenie zasługują: postanowienia par. 20 taksy dla ziem południowych i zbliżonego § 20 taksy dla ziem zachodnich, które przewidywały wynagrodzenie notarjusza za sporządzenie umowy, przeznaczonej do poświadczenia podpisów, jak również postanowienia dotychczasowych taks dla ziem środkowych i wschodnich oraz zachodnich, przewidujące tryb zaskarżania ustalonego przez notarjusza wynagrodzenia. Omówienie znaczenia pominięcia tych przepisów — to również temat do osobnych rozważań.

Jak zaznaczyliśmy na wstępie, niniejsze uwagi nie wybiegają poza ramy przedmiotowego przedstawienia w szkicowem ujęciu zasad rozporządzenia z dnia 15 listopada 1935 r., którego postanowienia wymagać będą omówienia w istotnych szczegółach — p r z e d ich wejściem w życie, a niezawodnie nasuną niejedną wątpliwość praktyczną — p o ich wejściu w życie.

Przed postawieniem ostatniej kropki — jeszcze jedno spostrzeżenie. Rozporządzenie o wynagrodzeniu notarjuszów ogłoszone zostało w Nr. 84 Dziennika Ustaw 1935 r. Dwa lata wstecz — w roku 1933 — prawo o notarjacie ogłosił również Nr. 84 Dziennika Ustaw.

W. N.

W najbliższych dniach wyjdzie z druku książeczka:

PRZEPISY
O WYNAGRODZENIU NOTARJUSZÓW

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 listopada 1935 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 84, poz. 517) wraz z wszelkiemi przepisami dodatkowemi, tabelami orjentacyjnemi i zestawieniem alfabetycznem.

NAKŁADEM IZB NOTARJALNYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, Poznań, Lwów, Kraków, Lublin, Wilno, Katowice — 1936.

Wszyscy P.P. Notarjusze otrzymają bezpłatnie po 2 egzemplarze

(koszty wydawnictwa pokrywają Rady Notarjalne).

Książeczka będzie do nabycia w biurach wszystkich Rad Notarjalnych.

Akty ustawodawcze - rozporządzenia - zarządzenia - wyjaśnienia

PRZYSIĘGA ZASTĘPCÓW NOTARJUSZÓW

WYJAŚNIENIE MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI *)

Ministerstwo Sprawiedliwości reskryptem z dnia 18 października 1935 r. Nr. I. P. A. 3470/42/1/35, w powstałej na Ziemiach Zachodnich kwestji przysięgi zastępców notarjuszów, wyjaśniło co następuje:

1) Samo przez się stanowisko aplikanta notarjalnego nie posiada charakteru samoistnego i nie jest połączone z wykonywaniem określonych funkcyj w zakresie notarjatu. Są to jedynie stopnie kwalifikacyjne, prowadzące do objęcia w przyszłości samodzielnych stanowisk i spełniania *suo jure* konkretnych czynności w notarjacie. Praca aplikanta i asesora notarjalnego jest w zakresie działalności notarjalnej zawsze tylko pomocą prywatną lub wyręczeniem właściwego piastuna urzędu notarjalnego, zaczem wiązanie osób tych przysięgą jest zbyteczne. Z tych zasad prawodawca nie wprowadził do prawa notarjalnego instytucji przysięgi aplikanta i asesora notarjalnego.

2) Co się tyczy zastępców z art. 20 pr. o not., to zważyć przedewszystkiem należy, że, choć mają oni zakreślony zakres działalności notarjalnej, to jednak stanowisko ich nie jest samodzielne, ani też czynności nie są podejmowane w imieniu własnem. Zastępstwo z art. 20 ma zresztą charakter czasowy, ograniczony do okresu choroby lub nieobecności notarjusza. Względy te, t. j. czasowość i zawisłość stanowiska zastępcy, oraz działanie *alieno iure*, przemawiają za zbędnością składania przysięgi przez zastępców z art. 20 pr. o not. To samo odnosi się oczywiście do kategoryj zastępców, dopuszczonych na mocy art. 131 i 145 pr. o not.

3) Odmienna jest zgoła sytuacja prawna zastępcy, wyznaczonego do pełnienia obowiązków notarjusza na zasadzie art. 21 pr. o not. Zastępca taki bowiem wykonywa czynności notarjalne na swój rachunek, w imieniu własnem i przez cały okres wakansu. Związanie go więc przysięgą jest n i e z b ę d n e, jak wogóle w całem swem urzędowaniu zastępca taki traktowany być winien narówni z notarjuszem. To samo mieć winno zastosowanie do sędziego i prokuratora, delegowanego czasowo do pełnienia obowiązków notarjusza na podstawie art. 125 pr. o not.

*) Poniższe wyjaśnienie Ministerstwa Sprawiedliwości jest dalszym przyczynkiem do uwydatnienia dystynkcji art. 20 i art. 21 pr. o not. W tym względzie — p. wyjaśnienie Ministerstwa, ogłoszone przez nas w Nr. 8 r. b., str. 14. (Red.).

PRELIMINARZ BUDŻETU PAŃSTWA NA ROK 1936/37

Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 15 b. m. uchwaliła projekt preliminarza budżetowego na rok 1936/37, o którym P. A. T.-iczna doniosła urzędowo m. inn. co następuje:

Uchwalony na ostatniem posiedzeniu Rady Ministrów nowy preliminarz budżetowy na rok 1936/37 jest całkowicie zrównoważony. Równowaga ta zabezpieczona została przy pomocy dwóch metod:

1) W porównaniu z budżetem na rok 1935/36 urealnione zostały wszystkie pozycje budżetu zarówno w dochodach jak i w rozchodach. Urealnienie to wyraziło się m. in. w zmniejszeniu o około 180 miljonów ogólnej kwoty dochodów, preliminowanych w budżecie tegorocznym, oraz w podwyższeniu wydatków w tych wszystkich działach budżetu, w których ze względu na konieczność wypełnienia przez Państwo jego zadań i zobowiązań — wydatki preliminowane były dotychczas za nisko. W ten sposób urealniono m. in. wydatki na emerytury i na obsługę długów, przewidując w szczególności odpowiednie kwoty na obsługę 3-procentowej premjowej pożyczki inwestycyjnej;

2) celem zabezpieczenia rzeczywistej równowagi budżetowej, dokonano w nowym budżecie szeregu skreśleń i oszczędności, przedewszystkiem w wydatkach rzeczowych, oraz w tych wszystkich pozycjach, których zmniejszenie było możliwe bez szkody dla podstawowych funkcji administracji państwowej, a następnie wprowadzono do budżetu oszczędności i nowe dochody, które uzyskano na podstawie uchwalonych już przez Radę Ministrów dekretów.

Preliminarz budżetowy na rok 1936/37 zamyka się po stronie dochodów ogólną kwotą zł. 2.237.171 tys. i po stronie wydatków kwotą zł. 2.237.121 tys., daje więc pewną niewielką nadwyżkę dochodów nad wydatkami. Zarówno dochody jak i wydatki w nowym budżecie większe są od dochodów i wydatków budżetu tegorocznego. Są to jednak zwiększenia pozorne, spowodowane tem, że — w odróżnieniu od dotychczasowych budżetów — nowy preliminarz obejmuje nietylko dochody i wydatki brutto administracji, lecz również wpływy i rozchody funduszów z wyjątkiem Funduszu Kwaterunkowego Wojskowego i Funduszu Pracy, które nadal wejdą do budżetu saldami netto.

Jeśli od wyżej wymienionych cyfr odejmie się sumą brutto rozchodów i wpływów funduszów, wówczas porównywalne z budżetem na rok 1935/36 sumy wydatków i dochodów na rok 1936/37 wyniosą około 2.145.000 tys. zł. Suma ta w wydatkach jest mniejsza w porównaniu z budżetem tegorocznym o przeszło 23 miljonów z tem jednak, że obcięcia w poszczególnych pozycjach są znacznie poważniejsze, a różnicę zmniejsza fakt urealnienia wydatków.

*

P. M i n i s t e r S p r a w i e d l i w o ś c i okólnikiem Nr. 1779/II. G. S./35, ogłoszonym w Nr. 22 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Sprawiedliwości, wobec ciężkiej sytuacji Skarbu Państwa, wezwał wszystkie władze wymiaru sprawiedliwości do stosowania jak najdalej idących oszczędności, a szczególnie do ścisłego przestrzegania budżetów miesięcznych — pod grozą odpowiedzialności dyscyplinarnej, a nawet majątkowej.

PODWYŻSZENIE PODATKU DOCHODOWEGO

Dnia 15 b. m. Rada Ministrów uchwaliła projekt dekretu w sprawie zmiany ustawy o podatku dochodowym. Dekret ten będzie prawdopodobnie ogłoszony w najbliższym numerze Dziennika Ustaw.

Zmiana ustawy o podatku dochodowym idzie m. inn. w kierunku podwyższenia stawek podatkowych, a to zarówno z działu I, jak i z działu II (podatek od uposażeń). Podwyżka ta, jak donosi „Polska Gospodarcza" w zeszycie 46, przedstawia się, jak następuje: — ...podwyższona zostaje skala podatkowa o 40% w dziale I ustawy o podatku dochodowym (dochody fundowane) oraz o 100% w dziale II (dochody niefundowane). Jednocześnie wolne od podatku minimum egzystencji, wynoszące obecnie dla dochodów niefundowanych (uposażenia, emerytury i wynagrodzenia za najemną pracę) zł. 2.500, obniżone zostaje do kwoty zł. 1.500, t. j. do wysokości minimum dla dochodów fundowanych, które nadal utrzymane zostaje w obecnej wysokości.

Faktyczna zwyżka obciążenia w porównaniu z obciążeniem dotychczasowem łącznie z dodatkiem kryzysowym będzie znacznie mniejsza od norm, wyżej podanych, ponieważ z dniem wejścia w życie nowych skal podatkowych dodatek kryzysowy do podatku dochodowego nie będzie nadal pobierany. Np. w dziale I zwyżka wyniesie w przybliżeniu 13.5% w stopniu najniższym oraz ok. 20.7% w stopniu najwyższym. O ile chodzi o obciążenie nowych stopni dochodu, wprowadzonych do skali działu II naskutek obniżenia minimum egzystencji, to wynosić ono będzie od 1% — dla dochodów ponad zł. 1.500 do zł. 1.600 aż do 2.8% — dla dochodów od zł. 2.400 do zł. 2.500.

DALSZA SPŁATA POŻYCZKI INWESTYCYJNEJ

Na podstawie obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 9 b. m., które ogłoszone zostało w ostatnim Nr. 32 Dzien. Urzęd. Ministerstwa Skarbu, wraz z okólnikiem Ministerstwa z tejże daty (poz. 717 i 724), pozostałe do uiszczenia trzy raty z tytułu subskrypcji 3% premjowej Pożyczki Inwestycyjnej, których terminy płatności zapadają w grudniu 1935 r., w styczniu i lutym 1936 r., rozkłada się na 10 rat miesięcznych z terminem płatności do dnia 5 każdego miesiąca, począwszy od dnia 1 grudnia 1935 r. do dnia 5 września 1936r.

Wobec rozłożenia reszty należności na 10 rat subskrybenci, korzystający z tej ulgi, tracą prawo do kuponu trzeciego, płatnego w dniu 1 maja 1936 r., natomiast otrzymają kupon czwarty (wrześniowy), zaś obligacje zostaną im wydane do dnia 20 listopada 1936 r. Z ulg powyższych mogą korzystać wyłącznie ci subskrybenci, którzy wpłacili 7 dotychczasowych rat.

Na żądanie poszczególnych subskrybentów może być reszta należności potrącana w dotychczasowych terminach, z prawem do kuponu trzeciego, przyczem tej grupie subskrybentów obligacje wydane będą do dnia 20 kwietnia 1936 r.

SPECJALNY PODATEK OD WYNAGRODZEŃ PUBLICZNYCH

W Nr. 82 Dziennika Ustaw pod poz. 503 ogłoszony został dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o specjalnym podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszów publicznych.

Dekret jest pierwszym z zapowiedzianej serji dekretów, mających na celu osiągnięcie równowagi budżetu państwowego.

Specjalnemu podatkowi, według omawianego dekretu, podlegają wynagrodzenia, wypłacane przez: 1) Skarb Państwa i Skarb Śląski; 2) państwowe: monopole, banki, przedsiębiorstwa, fundusze, zakłady i instytucje; 3) związki samorządu terytorjalnego, związki międzykomunalne (celowe), oraz przedsiębiorstwa, banki, zakłady i instytucje tych związków, Związek Rewizyjny Samorządu Terytorjalnego, komunalne kasy oszczędności i banki komunalne; 4) związki samorządu gospodarczego i zawodowego oraz przedsiębiorstwa, zakłady i instytucje tych związków; 5) prawno - publiczne zakłady ubezpieczeń 6) Bank Polski.

Za wynagrodzenie w rozumieniu omawianego dekretu uważa się wszelkiego rodzaju wynagrodzenia w pieniądzach wraz z dodatkami i w naturze, jakie płatnik uzyskuje: z tytułu diet poselskich i senatorskich, z tytułu stosunku służbowego, z tytułu najmu pracy, z tytułu udziału w zarządach związków prawa publicznego, z tytułu udziału we wszelkiego rodzaju radach, komitetach, komisjach i t p., z tytułu spełniania funkcyj kontrolnych z ramienia władz nadzorczych, albo też z tytułu prawa do emerytury, renty, pensji lub zaopatrzenia, — bez względu na rodzaj i nazwę tych wynagrodzeń.

Specjalnemu podatkowi nie podlegają m. in.: wolne od państwowego podatku dochodowego oraz od opłat emerytalnych lub składek na rzecz ubezpieczeń społecznych wynagrodzenia, których łączna suma bez jakichkolwiek potrąceń nie przekracza 100 zł. miesięcznie, i wynagrodzenia podlegające tym obciążeniom lub niektórym z nich, jeżeli łączna suma tych wynagrodzeń bez jakichkolwiek potrąceń nie przekracza 110 zł. miesięcznie.

Specjalny podatek pobierany będzie drogą potrącenia przy wypłacie wynagrodzeń według następujących skal:

1) przy wynagrodzeniach, wolnych od państwowego podatku dochodowego oraz od opłat emerytalnych lub składek na rzecz ubezpieczeń społecznych — w skali od 7 do 25%;

2) przy wynagrodzeniach, od których opłaca się państwowy podatek dochodowy, opłaty emerytalne lub składki na rzecz ubezpieczeń społecznych albo też niektóre z tych obciążeń — w skali od 5½ do 15%.

Obowiązek potrącania specjalnego podatku ciąży na władzach, urzędach, przedsiębiorstwach, zakładach, instytucjach i t. p., wypłacających wynagrodzenia. Potrącone kwoty należy wpłacić do kasy właściwego urzędu skarbowego w terminie do dnia siódmego miesiąca kalendarzowego, następującego po miesiącu podatkowym, z dołączeniem wykazu potrąceń, sporządzonego według ustanowionego przez Ministra Skarbu wzoru, lub odpisu listy płacy, zawierającej dane, niezbędne do sprawdzenia prawidłowości dokonanych potrąceń.

Do kwot specjalnego podatku nie mogą być pobierane żadne dodatki, ani na rzecz Skarbu Państwa ani też na rzecz związków samorządowych.

Przysługujące z mocy szczególnych przepisów zwolnienia od podatków nie mają zastosowania do specjalnego podatku od wynagrodzeń z funduszów publicznych.

PODATEK OD LOKALI

W Nr. 82 Dziennika Ustaw pod poz. 505 ogłoszono dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o podatku od lokali.

W zakresie zwolnień od tego podatku, dekret dotychczasowy przepis art. 3 pkt. 3 ujmuje w sposób następujący:

„lokale, zajmowane przez: urzędy państwowe lub samorządowe, instytucje naukowe, wyznaniowe, oświatowe i dobroczynne oraz szpitale, z wyjątkiem części tych lokali, odnajmowanych lub oddawanych bezpłatnie do użytkowania osobom trzecim" (art. 2, pkt. 2).

Opuszczone więc są „instytucje państwowe", które dotychczas wolne były od podatku.

Dodatkowo dekret zwalnia od podatku m. inn. lokale mieszkalne jedno i dwuizbowe oraz lokale trzyizbowe zajmowane przez bezrobotnych, jeżeli nie mają oni sublokatorów.

Stopa podatku wynosić ma nadal:

dla lokali jedno, dwu i trzyizbowych — 8% podstawy wymiaru (t. j. faktycznego komornego za rok poprzedni) i dla lokali czteroizbowych i większych — 12% podstawy wymiaru.

Podatek od lokali wymierzać się będzie na okresy dwuletnie (po raz pierwszy na lata 1936 i 1937).

Podatek od lokali za każdy rok płatny będzie w dwóch równych ratach półrocznych: za I półrocze — do dnia 30 kwietnia, za II półrocze — do dnia 31 października.

Wpływy z podatku od lokali dzielone będą w sposób następujący: 40% — gminy miejskie, 34% — Państwowy Fundusz Rozbudowy Miast, 23% — Fundusz Kwaterunku Wojskowego, 3% — Skarb Państwa za czynności, związane z wymiarem i poborem podatku.

Dekret wchodzi w życie z dniem 1.I.1936 r. na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego. Z dniem tym uchylona zostaje ustawa z dnia 2.VIII.1926 o podatku od lokali (Dz. Ust. Nr. 76, poz. 718 z 1934 r.).

OCHRONA LOKATORÓW I OBNIŻENIE KOMORNEGO

W Nr 82 Dziennika Ustaw pod poz 504 ogłoszono dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. w sprawie obniżenia komornego oraz zmiany ustawy o ochronie lokatorów (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 406, 1924 r.).

Dekret wprowadza na czas od dnia 1.XII.1935 do dnia 30.XI. 1937 obniżenie komornego podstawowego mieszkań i lokali, podlegających ustawie o ochronie lokatorów, według następujących zasad: dla mieszkań 3-izbowych (2-pokojowych) i mniejszych — o 15%, dla mieszkań większych oraz lokali przemysłowych i handlowych — o 10%.

Komorne w budynkach, nie podlegających ustawie o ochronie lokatorów, a należących do Skarbu Państwa, banków państwowych, związków samorządu terytorjalnego, zakładów ubezpieczeń społecznych oraz innych instytucji prawa publicznego, dekret obniża na takiż okres czasu — na tych samych zasadach.

Dekret zwalnia z pod ochrony lokatorów m. inn.: mieszkania, złożone z sześciu pokojów i większe oraz mieszkania mniejsze powstałe z przebudowy tych mieszkań, dokonanej po dniu 1 grudnia 1935 r.; lokale przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych z wyjątkiem lokali zajętych przez przedsiębiorstwa, które w myśl ustawy o państwowym podatku przemysłowym zostały zaliczone na rok 1935 do przedsiębiorstw przemysłowych VII i VIII kategorji lub przedsiębiorstw handlowych IV kategorji; budynki lub ich części, których najem ukończy się po dniu 31 grudnia 1937 r.

Wypowiedzenie umów najmu mieszkań oraz lokali przemysłowych i handlowych, wyłączonych z pod ustawy o ochronie lokatorów z dniem wejścia w życie dekretu, t j. z dniem 1.XII.1935 r. nie może nastąpić na termin wcześniejszy, niż: co do mieszkań — na dzień 30.VI.1936, co do lokali przemysłowych i handlowych — na dzień 30.IX.1936 r.

Dekret wprowadza dalej szereg zmian w ustawie o ochronie lokatorów m. inn., utrudniając eksmisję z mniejszych mieszkań z powodu niepłacenia komornego i znosząc urzędy rozjemcze do spraw najmu.

*

W związku z powyższym dekretem, w trakcie wszczętej akcji zapobiegawczej, Zarząd Polskiego Związku Zrzeszeń Własności Nieruchomej Miejskiej złożył najwyższym czynnikom państwowym memorjał, którego konkluzja brzmiała, jak następuje (cyt. według organu Związku: *Miasto Polskie*, Nr. 46, str. 3):

W istniejących warunkach ekonomicznych, w jakich znajduje się własność nieruchoma, jakakolwiek obniżka ustawowego komornego nie tylko przekreśla rentowność domów miejskich, lecz spowoduje ich deficytowość, a co za tem idzie — zupełną ruinę techniczną i deprecjację majątku nieruchomego miejskiego i wynikającą stąd groźbę utraty wpływów skarbowych z domów miejskich.

W obliczu więc ogromnej klęski, jaką może pociągnąć za sobą obniżka komornego, Polski Związek Zrzeszeń Własności Nioruchomej Miejskiej zwraca się do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej (Premjera i Wicepremjera) i, oddając mu sprawę domów miejskich w opiekę, ma zaszczyt prosić jaknajgoręcej o wydanie poleceń, aby straty wynikłe z moratorjum mieszkaniowego dla bezrobotnych były pokrywane z ogólnych funduszów, aby w dekrecie, do którego tezy już — jak się dowiadujemy — uchwaliła Rada Ministrów, znalazło się postanowienie, zezwalające na zawieranie dobrowolnych umów na wszystkie lokale i aby przesunięto termin zwalniania spod ochrony lokatorów lokali, zmieniających lokatora, z dnia 1.XII.37 r. na 1.XII.35 r.

ULGI W ZAKRESIE WIERZYTELNOŚCI ROLNICZYCH

W Nr. 82 Dziennika Ustaw pod poz. 507 ogłoszono dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych (Dz. Ust. Nr. 109, poz. 973, 1934 r.).

Dekret wprowadza następujący nowy przepis:

„Po ustaleniu warunków, na jakich instytucje wierzycielskie muszą zawierać układy z dłużnikami, Minister Skarbu późniejszem rozporządzeniem może zmienić te warunki, postanawiając zmianę wcześniej zawartych układów, z tem, że zmienione warunki, oznaczone przez Ministra Skarbu, wstępują z mocy samego prawa w miejsce dotychczasowych postanowień układów, zawartych przez instytucje wierzycielskie z dłużnikami. Zmiana układu obowiązuje wszystkie osoby odpowiedzialne za wierzytelności objęte układem, w szczególności obowiązuje poręczycieli. Minister Skarbu władny jest również zmienić warunki umów w zakresie pomocy Skarbu Państwa, zawartych przez Bank Akceptacyjny z instytucjami wierzycielskiemi".

Dekret zwalnia ponadto generalnie od opłat stemplowych wszelkie pisma, sporządzone w związku z przejęciem przez Bank Akceptacyjny wierzytelności rolniczych i ich zabezpieczeń, jak również w związku z rozporządzaniem przez Bank Akceptacyjny temi wierzytelnościami.

ODDŁUŻENIE ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH

W Nr. 82 Dziennika Ustaw pod poz. 506 ogłoszono dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 24.X.1934 (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 846) o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych:

Dekret ten m. inn. stanowi, że:

Minister Skarbu może na wniosek Centralnej Komisji Oszczędnościowo-Oddłużeniowej dla Samorządu udzielać generalnych ulg w spłacie poszczególnych rodzajów należności Skarbu Państwa od związków samorządowych;

w wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych szczególną sytuacją związku samorządowego, Centralna Komisja może — po wszczęciu postępowania oddłużeniowego — na wniosek komisji zawiesić jednorazowo na okres do 6 miesięcy egzekucję zobowiązań prywatno-prawnych, z wyjątkiem zobowiązań z tytułu pożyczek zagranicznych i samorządowych pożyczek emisyjnych;

postępowaniem oddłużeniowem objęte będą zobowiązania finansowe związków samorządowych i ich zakładów i przedsiębiorstw, powstałe przed dniem 1 kwietnia 1934 roku;

decyzja Centralnej Komisji oraz prawomocny plan oddłużenia stanowią plan obsługi długów związku samorządowego, przyczem przełożeni związków samorządowych odpowiadają służbowo i materjalnie za zawinione przez nich szkody i straty poniesione przez wierzycieli z powodu niewykonania planu obsługi długów.

OPŁATA STEMPLOWA OD UMOWY NAJMU Z UDZIAŁEM SKARBU PAŃSTWA

Izba Skarbowa we Lwowie, w sprawie wymiaru opłaty stemplowej od umowy najmu, w której stroną jest Skarb Państwa, wyjaśniła co następuje:

Aktem notarjalnym, zdziałanym przez jednego z notarjuszy wynajęła Gromada miejska Skarbowi Państwa, zastąpionemu przez Kierownika Sądu Grodzkiego — lokal na pomieszczenie Sądu na okres 3 lat, z tem, że o ile wynajmująca Gromada w drodze pisemnej umowy nie wypowie na 6 miesięcy przed jej wygaśnięciem, umowa na tych samych warunkach przedłuża się na dalszy okres jednego roku.

Od powyższego aktu pobrał notarjusz połowę opłaty stemplowej, przyjmując za podstawę wymiaru tej opłaty 3-letni czynsz najmu, a równocześnie przesłał odpis tego aktu Izbie Skarbowej ze względu na umowne postanowienie stron kontraktujących, wedle którego koszta zawarcia umowy ponoszą Skarb Państwa i Gromada po połowie.

To postępowanie notarjusza nie jest zgodne z przepisami ustawy o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 404 z r. 1935.).

W szczególności winien był notarjusz ze względu na przepis ustępu drugiego art. 10. oraz art. 164. tej ustawy z uwzględnieniem nadto okoliczności, że Skarb Państwa zasadniczo nie jest zwolniony od opłat stemplowych, przyjąć za podstawę wymiaru opłaty stemplowej czynsz najmu za okres 4-ro letni i opłatę tę pobrać w całości.

Wypadki bowiem, co do których notarjusz ma przesyłać Urzędowi Skarbowemu (nie zaś Izbie Skarbowej) uwierzytelnione odpisy sporządzonych przez niego pism, są taksatywnie wyliczone w ustępie piątym art. 28. powołanej ustawy.

W Nr. 22 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Sprawiedliwości ogłoszono zarządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie ustalenia wzorów dla ksiąg prowadzonych przez pisarzy hipotecznych na ziemiach wschodnich. Nowe przepisy wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 1936 r.

*

W Nr. 22 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Sprawiedliwości ogłoszono okólnik Nr. 1778/I. C./35 w sprawie wpisów w rejestrze handlowym i ogłoszeń tych wpisów w „Monitorze Polskim".

W okólniku tym Minister Sprawiedliwości wzywa sądy rejestrowe do prawidłowego formułowania wpisów do rejestru handlowego oraz właściwego redagowania tekstów rejestrowych, przeznaczonych do ogłoszenia w „Monitorze Polskim".

Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny

organ wydziału prawno-ekonomicznego Uniwersyt. Poznańskiego i Wyższej Szkoły Handl. w Poznaniu, poświęcony nauce i życiu prawnemu i gospodarczemu Rzeczypospolitej Polskiej wychodzi regularnie od 1921 roku

pod redakcją Prof. Dr. A. Peretiatkowicza

Czasopismo to zawiera w każdym zeszycie (przeszło 300 stron), oprócz działu artykułów z dziedziny prawa i bieżących zagadnień gospodarczych, bogaty dział bibljografji i sprawozdań krytycznych z literatury prawniczej, ekonomicznej i socjologicznej polskiej, francuskiej, angielskiej i niemieckiej, zamieszcza regularnie przegląd prawodawstwa w Polsce, daje stale przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego i Najwyższego Trybunału Administracyjnego dla wszystkich ziem polskich oraz Najw. Sądu Wojskowego, prowadzi stały dział kroniki gospodarczej, socjalnej i samorządowej, wreszcie w dziale socjologicznym omawia literaturę socjologiczną, dotyczącą zagadnień aktualnych.

Wszyscy abonenci otrzymują bezpłatnie album najwybitniejszych prawników, ekonomistów i socjologów polskich.

Prenumerata tylko roczna wynosi 25 zł. we wszystkich księgarniach.

Prenumerata zniżkowa (dla pp. sądowników, urzędników państwowych i samorządowych, pobierających stałe pobory, oraz studentów) wynosi 15 złotych, płatnych ewentualnie w 2-ch ratach po 7,50 zł. Prenumeratę zniżkową przyjmuje wyłącznie Administracja, Poznań, Zamek, pok. 9, P.K.O. 201.346.

Abonenci, którzy prenumerują pismo wprost w Administracji, Poznań, Zamek, pok. 9, P.K.O. 201.346, mogą opłacać prenumeratę w 2-ch ratach (po 12,50 zł.: pierwszą przy zamówieniu pisma, drugą przed pierwszym czerwca).

NOTARJAT A PRAWO DO EMERYTURY

WYROK N. T. A. z 7.X.1935 r. *)

Najwyższy Trybunał Administracyjny, na skutek skargi Macieja Glogiera, na orzeczenie Ministerstwa Skarbu z 26 kwietnia 1934 r., w sprawie emerytury, w myśl art. 72 rozp. Prez. Rz. z 27 października 1932 r., poz. 806 Dz. Ust., uchylił zaskarżone orzeczenie, jako niezgodne z ustawą.

Motywy: Skarżący Maciej Glogier, długoletni pracownik w sądownictwie za czasów rosyjskich oraz po powstaniu Państwa Polskiego, sędzia, Prezes Sądu Okręgowego, a w końcu Szef Sekcji w Ministerstwie Sprawiedliwości, dekretem Ministra Sprawiedliwości z 27 stycznia 1921 r., został mianowany notarjuszem przy Wydziale Hipotecznym Sądu Okręgowego w Radomiu.

Postanowieniem Ministra Sprawiedliwości z 13 listopada 1933 r. Glogier zwolniony został na mocy art. 124 p. „a" ustawy o notarjacie z 27 października 1933 r., poz. 609 Dz. Ust., ze stanowisko notarjusza w Radomiu.

Wówczas skarżący zgłosił do Ministerstwa Skarbu prośbę o przyznanie mu uposażenia emerytalnego za okres służby, poprzedzający nominację jego na stanowisko notarjusza.

Ministerstwo Skarbu, decyzją z 26 kwietnia 1934 r., nie przyznało Glogierowi prawa do pobierania uposażenia emerytalnego ze Skarbu Państwa, ponieważ został on mianowany notarjuszem na skutek własnej prośby, wyrażonej w podaniu, złożonem w dniu 29 listopada 1920 r., wniesienie zaś takiego podania było równoznaczne z dobrowolnem wystąpieniem jego ze służby, pociągającem za sobą utratę praw emerytalnych, w chwili bowiem wystąpienia ze służby nie odpowiadał on żadnemu z warunków, określonych w art. 41 obowiązujących wówczas tymczasowych przepisów dla urzędników państwowych z 11 czerwca 1918 r., ani też warunkom art. 6 wydanej następnie ustawy emerytalnej z 28-go lipca 1921 r., poz. 466 Dz. Ust., która zaczęła obowiązywać od dnia 1 października 1921 r.

Decyzję powyższą Glogier zaskarżył do N. T. A., prosząc o uchylenie tej decyzji zarówno z powodu wadliwości postępowania, jak i niezgodności z ustawą.

Władza pozwana wnosi o oddalenie skargi, jako nieuzasadnionej.

N. T. A. rozważył, co następuje:

Władza pozwana odmówiła skarżącemu prawa do uposażenia emerytalnego za czas jego służby państwowej, poprzedzającej nominację na stanowisko notarjusza, ze względu na dobrowolne ustąpienie z tej służby na skutek podania z 29 listopada 1920 r.

Istotnie, z treści zacytowanych przez władzę w zaskarżonem orzeczeniu artykułów 41 Tymczasowych przepisów służbowych dla urzędników państwowych z 11 czerwca 1918 r., poz. 13 Dz. Pr. oraz art. 5 i 6 ustawy emerytalnej z 21 lipca 1921 r., poz. 466 Dz. Ust., wynika, że ze zwolnieniem ze służby państwowej na prośbę funkcjonarjusza państwowego może być połączone przyznanie prawa do uposażenia emerytalnego tylko w tych przypadkach, gdy funkcjonarjusz ten wysłużył już pełną emeryturę, lub gdy stał się niezdolnym do pełnienia służby, po przesłużeniu wskazanego w ustawie okresu (art. 41), lub wreszcie, gdy przekroczył 60 rok życia (art. 6 ustawy z 3 lipca 1921 r.). Żadnemu z tych warunków skarżący w dacie 29 listopada 1920 r. nie odpowiadał.

Podanie jego jednak z daty 29 listopada 1920 r. zawiera prośbę nie o zwolnienie go ze służby, lecz o mianowanie go notarjuszem w Radomiu. Powstaje pytanie, czy jednakowoż podania tego nie należy traktować, jako oświadczenia, jak to czyni władza pozwana w zaskarżonem orzeczeniu, jako równoznacznego z dobrowolnem wystąpieniem ze służby, czyli inaczej, czy przejście urzędującego w Ministerstwie Sprawiedliwości urzędnika do notarjatu jest jednoznaczne z opuszczeniem przez tegoż urzędnika służby państwowej. Jeżeli bowiem pełnienie funkcji notarjusza nie może być uważane za służbę państwową, to niewątpliwie prośba urzędnika państwowego o mianowanie go notarjuszem mieści w sobie wniosek o jednoczesne zwolnienie go ze służby państwowej. Na pytanie to należy szukać odpowiedzi w przepisach, określających charakter instytucji notarjatu. Otóż w czasie mianowania notarjuszem skarżącego na terenie b. Królestwa Kongresowego obowiązywały przepisy rosyjskiej ustawy o notarjacie (Zb. praw Ces. Ros. Tom XVI cz. I.).

Według art. 17 tej ustawy, notarjusze uważani są za pozostających w służbie państwowej w VIII klasie, nie przysługuje im jednak prawo do posuwania się w rangach i prawo do emerytury. Wedle zaś art. 18, notarjusze, wyznaczani przez rząd, korzystają z praw służbowych narówni z pomocnikami sekretarzy sądu okręgowego. Przepisy powyższe, wyraźne i kategoryczne, nie nastręczają żadnych wątpliwości, że prawodawca uważał notarjuszy za urzędników państwowych, pozbawionych tylko niektórych wyraźnie w przepisach wymienionych uprawnień, przysługujących ogółowi urzędników. Ustawa powyższa zachowana w mocy na terenie b. Królestwa Kongresowego na mocy dekretu Rady Regencyjnej z 3 lipca 1918 r., poz. 16 Dz. Pr., została uchylona dopiero przez art. 123 § 2 rozp. Prez. Rz. z 27 października 1933 r., zawierającego prawo o notarjacie, poz. 609 Dz. Ust.

Z akt wynika, że Ministerstwo Sprawiedliwości również w powyższy sposób rozumiało przytoczone wyżej przepisy, w pismach bowiem do Prezesa Sądu Okręgowego w Radomiu z 24 stycznia 1921 r., oraz z 21 czerwca 1926 Ministerstwo komunikuje, że w związku z mianowaniem skarżącego na stanowisko notarjusza, został on zwolniony od czynności Szefa Sekcji w Ministerstwie, natomiast niema mowy, aby z powyższego powodu został on zwolniony wogóle ze służby państwowej.

W tym stanie rzeczy odmowa przyznania skarżącemu prawa do uposażenia emerytalnego za czas służby, poprzedzającej nominację jego na notarjusza wyłącznie z tego tytułu, że został on w roku 1921 mianowany notarjuszem, nie znajduje oparcia w obowiązujących wówczas przepisach prawnych i władza prośbę skarżącego o przyznanie mu powyższego uposażenia emerytalnego winna była ocenić merytorycznie na podstawie danych, dotyczących jego służby. Władza pozwana, zajmując w zaskarżonem orzeczeniu stanowisko wręcz sprzeczne z powyższemi wyjaśnieniami, przyjęła niewątpliwie mylną wykładnię przepisów obowiązujących. *(Wyrok z dnia 7 października 1935 r. — L. Rej. 5260/34).*

*) Jakokolwiek wyrok N. T. A., który podajemy za „Gazetą Sądową Warszawską" (Nr. 44 r. b., str. 612 i nast) dotyczy minionych stosunków, jednakże wyrok ten stanowi przyczynek, którego w piśmie notarjalnem niepodobna pominąć. (Red.).

SPROSTOWANIE

W ostatnim Nr. 21 na str. 22 w dziale: „Wśród czasopism prawniczych", w notatce p. t.: „Zakres mocy obowiązującej art. 135 pr. o not.", opuszczony został w druku 12-ty wiersz cytowanego tekstu.

Zniekształcony w ten sposób ustęp po odtworzeniu winien brzmieć w całości, jak następuje:

...są to: akty posagowe, dotyczące ruchomości (art. 1006 t. X cz. I w brzmieniu art. 5 p. 2 rozporządzenia Komisarza Gen. Z. Wsch. i art. 1007), akty zastawu ruchomości (art. 1667 i 1674) oraz... *(dalej bez zmian).*

MARJAN KURMAN

HIPOTEKA

(d. c. — 8)

Rybołówstwo (c. d.). — Wykonywanie rybołówstwa odbywać się może tylko na takim nieprzerwanym obszarze wody otwartej, który orzeczeniem wojewódzkiej władzy administracji ogólnej uznany został za samowystarczalny do prowadzenia samodzielnego gospodarstwa rybackiego (art. 19). Obszar taki stanowi obwód rybacki, który może być użytkowany jedynie przez wypuszczenie go *w dzierżawę* i to jednej osobie na okres co najmniej lat dziesięciu (art. 21). W wyjątkowych wypadkach władza administracji ogólnej może dać *zezwolenie na zawarcie umowy na czas krótszy* (art. 21). *W razie śmierci dzierżawcy* umowa na żądanie jednej ze stron może być rozwiązaną za rocznem wypowiedzeniem, (art. 23). *Osoby prawno publiczne*, z wyjątkiem państwa, *są wyłączone od dzierżawienia obwodu rybackiego.* (art. 22). *W treści umowy o dzierżawę obwodu rybackiego należy umieścić warunek*, że dopuszczenie do niedozwolonego zanieczyszczania wód w obwodzie rybackim, lub nieprzedsięwzięcie przez dzierżawcę określonych w umowie środków do utrwalenia wytwórczości rybnej stanowić będzie dostateczną podstawę dla wojewódzkiej władzy administracji ogólnej do uznania umowy o dzierżawę obwodu rybackiego za rozwiązaną z winy dzierżawcy (art. 25). Dzierżawca obwodu rybackiego może obwód, wzięty w dzierżawę *poddzierżawić* tylko niepodzielnie na całym jego obszarze i na cały jeszcze pozostały czas dzierżawy, ale jedynie za uprzednią zgodą, wypuszczającego w dzierżawę i za zatwierdzeniem tej poddzierżawy przez powiatową władzę administracji ogólnej (art 26). *Wzór* i zasadnicze warunki *umowy o dzierżawę obwodu rybackiego* ustalać będzie Minister Rolnictwa (art. 27).

Rygor de non alienando przy pożyczkach nie jest już przez Wydziały Hipoteczne wpuszczany do wykazu jako ubliżający pojęciu prawa własności, a z drugiej strony, jako wywołujący w praktyce, gdy się liczono z nim, wstrzymanie zatwierdzenia wielu aktów, co niekorzystnie wpływało na ład i porządek hipoteczny i jasność wykazów. H. 1287. 1306.

Rygor, wnoszony do dz. III wykazu, o niemożności aljenowania dóbr poklasztornych, jako w swoim czasie zastrzegany w interesie politycznym państwa rosyjskiego, a obrażający art. 20 ust. hip., znaczenia obecnie nie ma. (S. N. 48/1920).

Rząd posagowy (art. 218, 222 i 225 K. P.) może być wpuszczony do dz. III wykazu. H. 1163 i 1164.

Rzeczowe prawo — patrz Prawo rzeczowe.

Sądowa hipoteka — patrz Hipoteka Sądowa.

Sądu polubownego wyrok wtenczas dopiero może być wniesiony do hipoteki, gdy jest zatwierdzony przez sąd zwykły (art. 111 ust. hip. — art. 501 i 502 K. P. C.).

Scalanie gruntów. Obwieszczenie Ministra Reform Rolnych z dnia *29 września 1927 r. (Dz. Ust. Nr. 92/1927 r. poz. 833)* w sprawie ogłoszenia *jednolitego tekstu ustawy z dnia 31 lipca 1923 roku (Dz. Ust. 92/1923 poz. 718) o scalaniu gruntów*. Ustawa o scalaniu gruntów *z dnia 31 lipca 1923 roku*. Przepisy ogólne.(Dz. Ust. Nr. 92/1923 poz. 718). *Grunty rozdrobione i rozmieszczone w szachownicy oraz grunty nadmiernie zwężone ulegają scaleniu (komasacji)* przez przekształcenie w obszary, odpowiadające wymogom prawidłowego gospodarowania, drogą wymiany gruntów między właścicielami według przepisów niniejszej ustawy. (art. 1). Służebności, które, wobec scalenia gruntów stały się zbędne (służebności przejazdu, przechodu, spuszczania i czerpania wody, przegonu i t. p.) zostają przy scaleniu zniesione. (art. 8). Wdrożenie i przeprowadzenie scalenia gruntów oraz wydanie orzeczenia, zatwierdzającego scalenie, należy do urzędów ziemskich. Prawomocne orzeczenie urzędów ziemskich w postępowaniu scaleniowem, jako też zatwierdzone przez te urzędy ugody mają moc prawną orzeczeń i ugód sądowych, względnie administracyjnych, o ile chodzi o sprawy administracyjne. Wykonanie tych orzeczeń, względnie ugód, należy do właściwych władz (art. 9). Prawa osób trzecich. Wszelkie prawa osób trzecich, ciążące na dawnych działkach, jako to: służebności osobiste, prawa użytkowania, używania, zastawu, najmu, dzierżawy, wszelkie długi i zobowiązania hipoteczne i t. p., niestanowiące przeszkody do przeprowadzenia scalenia, przechodzą na działki nowowydzielone przy scaleniu (art. 6) i nie ulegają przy scaleniu żadnym uszczupleniom (art. 40). Sprostowanie wpisów w księgach gruntowych (hipotecznych). Nowy stan własności scalonych gruntów, które były przedmiotem ksiąg gruntowych (hipotecznych), będzie na wniosek okręgowego urzędu ziemskiego wpisany na zasadzie prawomocnego orzeczenia, zatwierdzającego scalenie, do ksiąg gruntowych (hipotecznych). Wpisy te oraz sprostowanie dawniejszych wpisów, w księgach gruntowych (hipotecznych) przeprowadzają: a) wydziały hipoteczne sądów w b. zaborze, rosyjskim przez wpisanie w dziale I wykazów hipotecznych, obejmujących grunty, poddane scaleniu, — gruntów, przy scaleniu wyznaczonych na miejsce działek ziemi, dotychczas wykazami objętych, tudzież przez wykreślenie z ksiąg hipotecznych tych służebności i praw osób trzecich, które zostały zniesione. (art. 45). Na obszarze obowiązywania ustaw hipotecznych z 1818 i 1825 roku grunty, które dotychczas nie miały urządzonej hipoteki, będą na wniosek okręgowego urzędu ziemskiego nie później, niż po upływie roku od dnia uprawomocnienia się orzeczenia zatwierdzającego scalenie, wywołane we właściwym wydziale hipotecznym powiatowym do regulacji pierwiastkowej, a to na zasadzie instrukcji hipotecznej b. Komisji Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 1825 r. Obwieszczenie, przewidziane w art. 15 instrukcji hipotecznej z r. 1825, umieszczone będzie bezpłatnie w urzędowym lub samorządowym organie danego powiatu, względnie województwa, o ile zaś taki nie istnieje — w Monitorze Polskim. Niezależnie od tego o wywołaniu nieruchomości do regulacji pierwiastkowej sołtys ogłosi na zebraniu gromadzkiem jednostki lub jednostek administracyjnych, objętych obszarem scalenia. O ile w przeciągu trzech miesięcy od upływu terminu trzymiesięcznego do pierwiastkowej regulacji hipotecznej, przepisanego art. 13 instrukcji hipotecznej z r. 1825, osoby interesowane nie zaprojektują zamknięcia regulacji hipotecznej, czynność tę na koszt tychże osób interesowanych wykona okręgowy urząd ziemski, który w tym względzie opierać się będzie przedewszystkiem na dokumentach, złożonych w toku postępowania scaleniowego (art. 46). O dokonanem sprostowaniu wpisów w księgach gruntowych sądy zawiadomią właścicieli gruntów oraz osoby trzecie, na rzecz których są zahipotekowane prawa i wierzytelności. Wierzyciele hipoteczni mogą żądać natychmiastowego zaspokojenia swych roszczeń z sum, przyznanych właścicielowi z tytułu ustalonej orzeczeniem okręgowej komisji ziemskiej dopłaty do nowowydzielonych gruntów (art. 47). Wszystkie dokumenty i umowy, sporządzone w toku postępowania scalania gruntów przez urzędy ziemskie, lub przed temi urzędami, oraz wszelkie wnioski i wpisy hipoteczne, dokonane w toku postępowania scaleniowego, względnie na jego podstawie, są wolne od opłat skarbowych i samorządowych. Opłaty pisarzy hipotecznych, związane ze scaleniem na terenie b. zaboru rosyjskiego, będą pokrywane z funduszów państwowych (art. 48). *Rozporządzenie* Ministrów Reform Rolnych i Sprawiedliwości *z dnia 27 sierpnia 1928 r. w sprawie wykonywania ustawy o scaleniu gruntów (Dz. Ust. Nr. 87/1928, poz. 763).* Do art. 9 § 12. Wszelkiego rodzaju ugody, zawierane przez uczestników scalenia pomiędzy sobą i z osobami trzeciemi, będące w związku ze scaleniem, za-

twierdza powiatowy urząd ziemski po sprawdzeniu ich zgodności z odnośnemi przepisami z wyjątkiem tych ugód, co do których obowiązujące przepisy postanawiają inaczej. Do art. 45 § 74. Jeżeli przedmiotem postępowania scaleniowego były równocześnie nietylko grunty, mające urządzoną hipotekę, ale takie, dla których księgi lub akty hipoteczne dotychczas założone nie były, należy w dotychczasowej księdze lub aktach hipotecznych zamieścić wzmiankę, jakie wpisy i obciążenia mają być przeniesione do księgi lub akt hipotecznych gruntów, nie mających dotąd urządzonej hipoteki, przy wywołaniu ich do regulacji pierwiastkowej z tem zastrzeżeniem, że przeniesieniu ulegną również wszelkie późniejsze zmiany w tych obciążeniach i wpisach. Wzmianka ta będzie wykreślona na jednostronny wniosek pełnomocnika okręgowego urzędu ziemskiego po hipotecznem uregulowaniu takiej nieruchomości. Do art. 47 § 78. 1) O dokonaniu wpisów w księgach wieczystych (hipotecznych) zgodnie z wynikami przeprowadzonego scalenia gruntu, sądy, względnie wydziały hipoteczne, zawiadomią właścicieli, wierzycieli hipotecznych i wszystkie osoby, na których rzecz zapisane są prawa w wykazach hipotecznych. 2) Wierzyciele hipoteczni, zabezpieczeni na nieruchomościach, objętych postępowaniem scaleniowem, mogą w ciągu dni 14 od dnia doręczenia im zawiadomienia o sprostowaniu wpisu zwrócić się do sądu, właściwego do przeprowadzenia sprzedaży przymusowej danej nieruchomości, z wnioskiem o wydzielenie na poczet ich należności i ściągnięcie tych sum, które właściciel ma przyznane orzeczeniem okręgowej komisji ziemskiej tytułem dopłaty pieniężnej dla wyrównania wartości działki, wydzielonej mu przy scalaniu. Sąd przeprowadzi rozdział ściągniętych dopłat według przepisów o podziale ceny, osiągniętej przy sprzedaży nieruchomości przez licytację. Do art. 48 § 79. 1) Należności pisarzy hipotecznych , związane z wykonaniem sprostowania wpisów hipotecznych oraz pierwiastkową regulacją hipoteczną (cz. 2 art. 48), pokrywać będą właściwe okręgowe urzędy ziemskie z kredytów na wykonanie scalenia, na podstawie wykazów opłat, składanych w tym celu przez pisarzy hipotecznych. 2) Przy wnioskach o wywołanie nieruchomości do pierwiastkowej regulacji hipotecznej okręgowe urzędy ziemskie, na żądanie pisarzy hipotecznych, udzielają odpowiednich zaliczek na pokrycie kosztów, związanych z założeniem nowych ksiąg hipotecznych. § 80. Wszelkie ugody, zawarte i zatwierdzone w trybie ar. 9 i 44, oraz umowy, zawarte w myśl p. g cz. 2 art. 22 przez radę uczestników scalenia i zatwierdzone przez okręgowy urząd ziemski, jak również umowy o nabyciu działek w celu powiększenia gospodarstw karłowatych uczestników scalenia w toku postępowania scaleniowego, winny być zaopatrzone przez powiatowy urząd ziemski względnie okręgowy urząd ziemski klauzulą, stwierdzającą, że zawarte zostały w toku postępowania scaleniowego lub na jego podstawie i że, w myśl p. 3 art. 54 ustawy o opłatach stemplowych z dnia 1 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570) i art. 48 ustawy o scalaniu gruntów, wolne są od opłat skarbowych i samorządowych. Rozporządzenie Ministrów Reform Rolnych i Sprawiedliwości, *z dnia 30 maja 1931 r. (Dz. Ust. 60/1931, poz. 485)*, w sprawie drobnych zmian w rozporządzeniu wykonawczem do ustawy o scalaniu gruntów. *Ustawa z dnia 21 marca 1931 r. o dowodach prawa własności do gruntów scalonych (Dz. Ust. Nr. 39/1931, poz. 340). Opłaty w postępowaniu hipotecznem*, wszczęte w celu wywołania i regulacji hipoteki scalonych gruntów na podstawie tytułów, uzyskanych w trybie niniejszej ustawy, oraz stawki wynagrodzenia, ustalone w taksie dla pisarzy hipotecznych, ulegają obniżeniu o 50% (art. 6). *Rozporządzenie* Min. Roln. i Ref. Roln. *z dnia 30 września 1932 r. (Dz. Ust. 92/1932*, poz. 795) w sprawie zmiany w rozporządzeniu Min. Ref. Roln. z dnia 25 sierpnia 1926 roku (Dz. Ust. 92, poz. 534). *O uproszczeniach przy wykonywaniu parcelacji w związku z postępowaniem scaleniowem* (Zmiana p. 1, §: 1 i ust. pierwszego, punktu 2, §: 1). *Dz. Ust. 111/1932, poz. 919.* — Rozp. Ministr. Roln. i Ref. Roln. *z dnia 10 października 1932 r.* w sprawie zmian w rozporządzeniu Ministrów Ref. Roln. i Spr. w sprawie wykonania ustawy o scalaniu gruntów (Zmiany §§: 9, 10, 12, 15, 24, 30, 31, 32, 35, 45, 51, 53, 54, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 80 i 82). *Dz. Ust. 22/1933, poz. 167. Ustawa z dnia 18 marca 1933 r. w sprawie zmian w ustawie z dnia 31 lipca 1923 r. o scaleniu gruntów* (Zmiana art. 12). *Segregacja wierzytelności na nieruchomościach ziemskich, parcelowanych w celu spłaty uciążliwych zobowiązań* — patrz: Rolne gospodarstwo. — Rozporządzenie P-ta R-tej z dn. 11 lipca 1932 r. (Dz. Urz. 67, poz. 622). Zmiany w ustawie z dn. 31 lipca 1923 r. o scaleniu gruntow (Dz. Ust. 92, poz. 833). Patrz art. 10. — Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych *z dnia 30 maja 1933 r. (Dz. Ust. 55, poz. 415)* wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie opłat i należności za wykonanie scalenia gruntów. Z mocy art. 45 i 46 ust. z dn. 31.VII.1923 r. o scalaniu gruntów, urząd ziemski władny jest nietylko uregulować tytuł własności, lecz także może zaprojektować wpisy, obciążające nieruchomość, jeżeli to z dokumentów, będących w jego rozporządzeniu wynika. S. N. I. 960/33.

Sekwestr. Cesja, nawet sporządzona w dobrej wierze jeszcze *przed nałożeniem sekwestru na dochody z nieruchomości, nie może pozbawić skarbu lub kasy miejskiej* prawa pierwszeństwa *w zaspokojeniu podatków i należności miejskich*, służącego tym podatkom i należnościom *z mocy art. 67 ust. hip.* również na dochodach z dóbr nieruchomych. (S. N. I. C. 22.V.1934 N 2658/33).

Skargi przeciwko wpisom, wciągniętym do hipoteki wobec art. 21 i 59 pr. hip. o ile nie obrażają praw osób trzecich, które weszły do wykazu na zasadzie jawności i dobrej wiary, są dopuszczalne. Wciągnięcie należności do księgi hipotecznej nie pozbawia dłużnika prawa czynienia wszelkich dozwolonych zwykle zarzutów przeciw prawnej mocy umowy i nie nadaje zobowiązaniu większej siły i ważności, jaką miało samo przez się. Prawo zarzutu nie jest ograniczone specjalnym terminem hipotecznym. H. 1283.

Skargi windykacyjne mogą być wciągnięte do wykazu jedynie z decyzji sądowych.

Skreślenie zastrzeżenia — patrz Zastrzeżenia.

Służebności. Z pośród służebności, które powinny być wciągnięte do działu III wykazu dóbr, aby mogły obowiązywać trzeciego nabywcę projekt prawa hipotecznego w art. 45 wymieniał jedynie służebność pastwiska i wrębu, dodając, że „inne służebności gruntowe, choć niewpisane, nie tracą swej mocy“. Jasny ten przepis zaciemniony został końcowym ustępem tegoż artykułu 45, dodanym przez Radę Stanu, moca którego: „Na przyszłość jednak powinno być zapisane do ksiąg hipotecznych ustanowienie wszelkiego rodzaju służebności“. Znany prawnik J. K. Wołowski: „Kurs pr. Cyw.“ t. 2, str. 251 artykuł ten tłumaczy w ten sposób, że zwolnienie wpisania do ksiąg dotyczyło jedynie służebności, istniejących w chwili ogłoszenia prawa hipotecznego 1818 roku, a nie późniejszych. Ukaz 1864 r. o uwłaszczeniu włościan nie zabraniał właścicielowi osady tabelowej zawarcia umowy zbycia lub zniesienia służebności. Art. 700 K. C. nie zabrania zachowania całkowitej służebności dla jednej części dziedziny władnącej przy zrzeczeniu się tegoż prawa przez właściciela innej części. Zasada podziału prawa utrzymuje się w razie podziału dziedziny, o ile charakter i istota służebn. nie stoi w sprzeczności z tą zasadą (S.N.I.C. z 2.XII.1932. Nr. I.C. 390/32). W wyroku IX Dep. Sen. (21/1855) wyjaśniono, *że prawo wolnego mlewa i łowienia ryb*, aby obowiązywało trzeciego, powinno być hipotecznie ujawnione, jako ustanowione na korzyść osoby, a nie gruntu.

(d. c. n.)

O POLSKIE SŁOWNICTWO PRAWNICZE

Rada Notarjalna w Krakowie stwierdziła, że pomimo wejścia w życie z dniem 1. lipca 1934. polskiego kodeksu zobowiązań — notarjusze używają dotąd dawnego słownictwa w oznaczaniu umów, a nawet treść umów dostosowują do przepisów dawnego kodeksu austrjackiego (np. kontrakt kupna-sprzedaży zamiast umowa sprzedaży, sprzedający i kupujący zamiast sprzedawca i nabywca, zrzeczenie zaczepiania umowy z powodu pokrzywdzenia ponad połowę wartości i t. d.).

Wobec tego Rada Notarjalna zwróciła uwagę PP. Notarjuszów na te niewłaściwości z apelem stosowania w aktach słownictwa polskiego ustawodawstwa i dostosowania wzorów umów do przepisów nowego kodeksu zobowiązań, jak też i innych polskich ustaw.

AKADEMJA XX-LECIA B. SĄDÓW OBYWATELSKICH

Dnia 16 listopada r. b. odbyła się w wielkiej sali Sądu Najwyższego uroczysta akademja, zorganizowana przez Stałą Delegację Z. i I. P. oraz Zrzeszenie Ases. i Aplik. Sądowych w Warszawie — ku uczczeniu XX-lecia b. sądów obywatelskich.

Na akademji obecni byli czołowi przedstawiciele świata prawniczego z P. Wice-Ministrem Sprawiedliwości *Sieczkowskim,* P. Pierwszym Prezesem Sądu Najwyższego *Supińskim,* P. Prezydentem Komisji Kodyfikacyjnej *Pohoreckim,* P. Prezesem Prokuratorji Generalnej *Bukowieckim,* P. Dyrektorem Departamentu Ustawodawczego prof. *Lutostańskim,* P. Pierwszym Prokuratorem Sądu Najwyższego *Michelisem,* P. Prezesem Sądu Najwyższego *Rzymowskim,* P. Prezesem N. T. A. *Moraczewskim* i inn. Akademję zaszczycił swą obecnością P. Marszałek Sejmu *Car.* Obecni byli również: P. Dziekan stołecznej Rady Adwokackiej prof. *Chełmoński* i P. Prezes stołecznej Rady Notarjalnej *Hübner.*

Po zagajeniu akademji przez P. Wice-Marszałka Senatu prof. *Makowskiego,* który w świetnem przemówieniu podniósł znaczenie czynu społecznego, jakim było zorganizowanie w roku 1915 sądów obywatelskich na obszarze b. Królestwa Kongresowego, działalność b. sądów obywatelskich przedstawiona była w dwuch wyczerpujących doskonałych referatach, wygłoszonych przez sędziów b. sądów obywatelskich — adwokatów: p. *Salkowskiego* (Lublin) i p. *Boguckiego* (Warszawa). W dalszym ciągu sędzia Sądu Najwyższego p. prof. *Rappaport* przedstawił regulamin b. sądów obywatelskich, poczem na zakończenie prezes Zrzeszenia Ases. i Apl. Sąd. w Warszawie p. as. sąd. *Wąsowski* dał wyraz uczuciom młodego pokolenia prawnictwa.

W podniosłym nastroju akademji uczczono wysiłek twórczy z przed 20 laty, który był pierwszym wzlotem wyzwalającej się z pęt niewoli temidy polskiej na obszarze b. Królestwa Kongresowego.

DZIAŁ URZĘDOWY

Z RADY NOTARJALNEJ W WARSZAWIE

Rada Notarjalna w Warszawie stosownie do uchwały Walnego Zgromadzenia z dnia 26 maja 1935 r. ogłasza, że złożył podanie o wpisanie na listę aplikantów notarjalnych Okręgu Sądu Apelacyjnego w Warszawie

Magister Praw *Adam Jaszczuk*
zamieszkały w Łodzi, ul. Narutowicza 35 m. 16.

ZRZESZENIE ASESORÓW I APLIKANTÓW NOTARJALNYCH W WARSZAWIE

Dnia 17 listopada r. b. odbyło się w lokalu Rady Notarjalnej w Warszawie walne zebranie organizacyjne członków Zrzeszenia asesorów i aplikantów notarjalnych w Warszawie (o powstaniu tej organizacji donosiliśmy w Nr. 19 r. b., str. 8).

Po uczczeniu pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego, zebranie zagaił p. as. not. *Jabłoński,* który objął również przewodnictwo zebrania; protokół prowadził p. as. not. *Łukaszewski.*

Sprawozdanie z działalności Komisji Organizacyjnej złożył p. as. not. *Makowski.*

Zebranie uchwaliło kwoty wpisowego i składek członkowskich i powołało władze Zrzeszenia w następującym składzie:

Zarząd — Prezes: *Mieczysław Jabłoński,* as. not., Wice - Prezes: *Tadeusz Makowski,* as. not., Członkowie: *Stanisław Artymiński,* as. not., *Wiktor Łukaszewski,* as. not., *Leon Zubrzycki,* apl. not. Zastępcy: *Wiktor Przedpełski,* as. not., *Stosław Raczyński,* as. not.

Sąd — Członkowie: *Kazimierz Niewęgłowski,* as. not., *Stefan Grodzki,* as. not., *Mieczysław Erchard,* apl. not., Zastępcy: *Alfred Dąbrowski,* apl. not., *Lucjan Kneblewski,* apl. not.

Komisja Rewizyjna — Członkowie: *Franciszek Pomykalski,* apl. not., *Irena Epsteinówna,* apl. not., *Halina Ostaszewska,* apl. not., Zastępcy: *Paulina Dankowska,* apl. not., i *Gabrjel Łuniewski,* apl. not.

Oprócz wniosków, dotyczących: ogólnopolskiego zjazdu asesorów i aplikantów notarjalnych, interwencji w Radzie Notarjalnej w Warszawie, memorjału do Ministerstwa Sprawiedliwości oraz współpracy z „Przeglądem Notarjalnym" i „Współczesną Myślą Prawniczą", zebranie jednogłośnie uchwaliło wniosek z podziękowaniem Radzie Notarjalnej w Warszawie za przychylne ustosunkowanie się do poczynań Zrzeszenia, a w szczególności P. Prezesowi Zygmuntowi Hübnerowi za udzielenie lokalu Rady Notarjalnej na zebranie.

Niebawem zamieścimy artykuł, przedstawiający założenia i zadania nowego Zrzeszenia, któremu wyrażamy życzenia twórczej i owocnej pracy dla dobra asesorów i aplikantów notarjalnych — w imię przyszłości notarjatu polskiego.

Konjunktura gospodarcza — w cyfrach

WRZESIEŃ 1935 *)

Obieg banknotów Banku Polskiego — 980,5 milj. zł.

Obieg pieniężny — 1.386,4 milj. zł.

Rezerwy (złoto, waluty i dewizy) Banku Polskiego — 493,6 milj. zł.

Kredyt dyskontowy, lombardowy i dla Skarbu oraz portfel papierów Banku Polskiego — 938,7 milj. zł.

Bilans handlowy — nadwyżka 12,7 milj. zł.

Obieg wekslowy — 1.130,0 milj. zł.

Weksle wystawione — 390,3 milj. zł.

Suma zaprotestowanych weksli — 16,3 milj. zł.

Odsetek zaprotestowanych weksli — 4,9 milj. zł.

Kredyty długoterminowe w bankach — 2.266,6 milj. zł. *(sierpień 1935).*

Kredyty krótkoterminowe w bankach — 1.426,8 milj. zł. *(sierpień 1935).*

Wkłady w bankach — 1.797,7 milj. zł. *(sierpień 1935).*

Wkłady oszczędnościowe w bankach państwowych — 738,9 milj. zł. *(sierpień 1935).*

Wskaźniki kursów (1928 = 100): pożyczek państwowych — 73,2; listów zastawnych I kateg. — 92,6; akcji przemysłowych — 20,9.

Wskaźnik cen hurtowych artykułów przemysłowych (1928 = 100) — 54,2.

Wskaźnik cen hurtowych płodów rolniczych (1928 = 100) — 38,2.

Wskaźnik cen hurtowych artykułów nabywanych przez rolników (1928 = 100) — 66,8.

Wskaźnik produkcji przemysłowej (1928 = 100) — 69,0.

Liczba zatrudnionych w przemyśle — 541.800 *(sierpień 1935).*

*) Według Nr. 10 czasopisma *„Konjunktura Gospodarcza — Miesięczne Tablice Statystyczne"*, wydawanego przez Instytut Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu. Dane porównawcze — p. Nr. 19 r. b., str. 24.

SPRAWOZDANIE Z KONGRESU W REIMS

Congrès Annuel des Notaires de France. Compte rendu du Quarante-et - unième Congrès tenu à Reims les 17, 18 et 19 juin 1935. Str. 179 (dużego formatu).

Otrzymaliśmy imponującą pod względem treści i formy publikację, obejmującą szczegółowe sprawozdanie z tegorocznego kongresu notarjuszów Francji. Sprawozdanie to poddamy niebawem obszerniejszemu omówieniu.

OGŁOSZENIA

Od dnia 1 stycznia 1935 r. wychodzi nakładem wydawnictwa

KSIĘGARNIA POWSZECHNA

Sp. z ogr. odp.

Pl. Napoleona 1 WARSZAWA Telefon 6-70-15

Rocznik IV czasopisma

ORZECZNICTWO SĄDÓW NAJWYŻSZYCH

w Sprawach Podatkowych i Administracyjnych

Redaktor: Dr. Aleksander Dubieński, Sędzia NTA

Komitet Redakcyjny: Dr. Karol Birgfellner, prezes NTA, Roman Hausner, dyr. dep. M. S. W., szef gab netu ministra, Dr. Stanisław Hillbricht, st. radca Prokuratorji Gen., Dr. Michał Małek, sędzia NTA, Dr. Jan Morawski, adwokat, b. wiceminister sprawiedliwości i sędzia NTA, Jan Kopczyński, prezes NTA i Tryb. Kompet., Dr. Stanisław Śliwiński, sędzia SN i człon. Kom. Kodyf., Władysław Józef Szatensztejn, adwokat, Stefan Urbanowicz, adwokat, Michał Waśkowski, sędzia NTA, Dr. Ignacy Weinfeld, doc. uniwersyt., adwokat, b. wiceminister skarbu.

„Orzecznictwo Sądów Najwyższych w Sprawach Podatkowych i Administracyjnych" stanowi kompletny zbiór wyroków NTA i SN z dziedziny podatków państwowych i samorządowych z uwzględnieniem wyroków z dziedziny prawa administracyjnego, postępowania administracyjnego, jak również wyroków, zawierających wykładnię nowej ordynacji podatkowej.

Prneumeratę kwartalną zł. 10.—, roczną zł. 40.— prosimy wpłacać na konto PKO Warszawa nr. 21.153.

Numery okazowe bezpłatnie.

Inż. Janusz Kahl, Mierniczy przysięgły upoważniony przez Dyrekcję Główną Tow. Kred. Ziemskiego, przeprowadził się na ul. Kapucyńską 15 m. 4, telefon 674-73. Pomiary placów miejskich i majątków ziemskich, parcelacja, sporządzanie planów i odrysów.

ŚCISŁY KOMITET REDAKCYJNY: *Przewodniczący* — Zygmunt Hübner. *Członkowie—* dr. Stefan Benedykt, Jakub Glass, Karol Hettlinger, Marjan Kurman, Wacław Dominik Paszkowski (Warszawa), dr. Witold Prądzyński, dr. Jan Sławski (Poznań), dr. Bolesław Trzos, dr. Tadeusz Kostórkiewicz (Lwów), dr. Stefan Breyer, Michał Rzepecki (Kraków), Antoni Xiężopolski (Lublin).

Odpowiedzialny za pismo — *Redaktor:* dr. Wiktor Natanson.

WYDAWCA: *IZBA NOTARJALNA OKRĘGU SĄDU APELACYJNEGO W WARSZAWIE w osobie Zygmunta Hübnera, Prezesa Rady Notarjalnej w Warszawie.*

Drukarnia Braci Drapczyńskich, Warszawa, Piusa Nr. 15.